

Bağımsız Türkiye Partisi, Demokrasi ve Atılım Partisi, Gelecek Partisi, Memleket Partisi ve Zafer Partisi'nin Medya Analizi

Muazzez ÖZDEMİR *

Öz

Türkiye'de kurulan siyasi partilerden Bağımsız Türkiye Partisi, Demokrasi ve Atılım Partisi, Gelecek Partisi, Memleket Partisi ve Zafer Partisi'nin medya ve söylem analizi yapılmaktadır. Çalışmanın amacı beş muhalefet partisinin sosyal medya kullanımında ne seviyede olduğunu tespit etmektir. Çalışma literatür taramasından, partilerin resmi internet sitelerinin incelenmesinden, parti liderlerinin ve sözcülerinin söylem analizlerinden ve partilerin sosyal medya analizinden oluşmaktadır. Çalışmada partilerin medya analizi yapılırken tamamen özgün bir yöntem kullanılmış olup partilerin google araması, youtube, facebook, instagram, twitter, linkedIn, flickr, apple uygulaması, resmi internet siteleri, spotify gibi farklı uygulamalar esas alınmıştır. Çalışmada partilerin sosyal medya çözümlenmeleri, izdüşümleri ve durumları analiz edilmektedir. Çalışma sonucunda söylem analizinde partilerin bir program ile öne çıktıkları tespit edilmiştir. Söz konusu olan beş partinin halka ve seçmene ulaşma noktasında sosyal medyadan yararlandıkları ve sosyal medyayı aktif bir şekilde kullandıkları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Medya Analizi, Sosyal Medya Kullanımı, Bağımsız Türkiye Partisi, Demokrasi ve Atılım Partisi, Gelecek Partisi, Memleket Partisi, Zafer Partisi.

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Media Analysis of Independent Turkey Party, Democracy and Atılım Party, Future Party, Country Party and Victory Party

Abstract

Media and discourse analyzes of the Independent Turkey Party, Democracy and Progress Party, Future Party, Country Party and Victory Party, which are among the political parties established in Turkey, are made. The aim of this study is to determine the level of social media usage of the five opposition parties. This study consists of literature review, examination of the official websites of the parties, discourse analyzes of party leaders and spokespersons, and social media analysis of parties. In the study, a completely original method was used in the media analysis of the parties and different applications such as google search of the parties, youtube, facebook, instagram, twitter, linkedIn, flickr, apple application, official websites, spotify were taken as basis. In addition in the study, the social media analysis, projections and situations of the parties are analyzed. As a result of the study, it was determined that the parties came to the fore with a program in the discourse analysis. It is seen that the five parties in question benefit from social media and actively use social media to reach the public and voters.

Keywords: Media Analysis, Social Media Usage, Independent Turkey Party, Democracy and Atılım Party, Future Party, Country Party, Victory Party.

Article Type: Research Article

* Öğr. Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Alaçam Meslek Yüksekokulu, Ulaştırma Hizmetleri Bölümü, muazzez.erken@omu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-4247-045X.

1. GİRİŞ

Bağımsız Türkiye Partisi, Demokrasi ve Atılım Partisi, Gelecek Partisi, Memleket Partisi ve Zafer Partisi Türkiye’de kurulmuş siyasi bir parti niteliğindedir. Söz konusu partiler muhalefet partisi konumundadır. Partiler içinde Bağımsız Türkiye Partisi, diğerlerinden daha önce kurulduğu için uzun bir geçmişe sahiptir. Diğer partiler ise yeni kurulan parti niteliğindedir.

Çalışmanın amacı, beş muhalefet partisinin sosyal medya kullanımında ne seviyede olduğunu tespit etmektir. Çalışma literatür taramasından, partilerin resmi internet sitelerinin incelenmesinden, parti liderlerinin ve parti sözcülerinin söylem analizlerinden ve partilerin sosyal medya analizinden oluşmaktadır. Bağımsız Türkiye Partisi hariç diğer partilerin literatür taraması yapılırken parti tipolojilerinin incelenmediği görülmüştür. Bu yönü ile akademik yazına katkı sağlaması beklenmektedir. Çalışmada söz konusu partilerin medya analizi yapılırken tamamen özgün bir yöntem kullanılmış olup diğer çalışmalardan ayrılmaktadır.

Çalışmada ilk olarak söylem ve söylem analizi kavramlarına yer verilmektedir. Kavramsal çerçevenin ardından partiler hakkında ayrıntılı bilgi verilmekte olup partilerin katıldığı seçimler ve aldığı oy oranları ortaya konulmaktadır. Akabinde partinin söylemleri verilmekte ve söylem analizi yapılmaktadır. Partilerin bazılarında söylemler direkt verilirken bazılarında sadece söylem analizine yer verilmektedir. Bu kısımda partiler alfabetik sıra ile ele alınmakta olup, tek tek analiz edilmektedir. Çalışmanın medya kısmında ise partiler tek tek değil bir bütün olarak ele alınmakta ve birlikte değerlendirilmektedir. Sosyal medya analizi yapılırken google araması, youtube, facebook, instagram, twitter, linkedIn, flickr, apple uygulaması, partilerin resmi internet siteleri, spotify çalma listesi gibi uygulamalar tercih edilmekte ve bu uygulamaların medya ile bağlantısı birlikte sunulmaktadır. Partilerin sosyal medya çözümlenmeleri, izdüşümleri ve durumları analiz edilmektedir.

2. PARTİLER VE SÖYLEMLERİ

Çalışmada partilere yer verilmeden hemen önce konunun daha iyi anlaşılması açısından kavramsal olarak söylem ve söylem analizine yer verilmektedir.

2.1. Söylem ve Söylem Analizi

Sözen, söylemi dilin pratik edilmiş şekli yani dil pratiği olarak tanımlamaktadır. İdeolojinin, bilginin, anlatımın, diyalogun, beyan şeklinin, müzakerenin eyleme dönüşen dil pratiğine ilişkin süreçleri olarak görmektedir. Sözen, aynı zamanda söylem konusuna teorik ve pratik yaklaşımların farklı açılardan baktığını ifade eder. Teorik alan, söylemi sadece düz yazı olarak görmekte iken pratik alan ise söylemi insanların simbiyotik ilişkilerinde oluşan anlam değişimi olarak görmektedir (Sözen, 1999: 20). Başka bir ifadeyle söylem, sözlü olarak dil aracılığıyla ifade bulan ya da sözlü olmayan şekilde işaret yöntemi ile oluşan toplumsal iletişim alanıdır.

Söylem çalışmalarına 1940’lı yıllarda H. Garfinkel ve E. Goffman destek vermiş ve önemli katkılarda bulunmuştur. 1960’tan itibaren söylem başta sosyoloji alanı olmak üzere ön plana çıkmış ve 1970’den bu yana da diğer disiplin dallarında kullanılmaya başlanmıştır. Söylem, kavram olarak basit bir dil pratiği şeklinde ifade edilemeyeceği gibi söylem analizi de sadece metnin anlamlandırılması demek değildir (Sallan Gül ve Kâhya Nizam, 2021: Ö189-Ö190). Söylem analizinde dilin nasıl kullanıldığı, kelimelerin nasıl seçildiği, kelimelerin anlamlarının ne olduğu ve kelimelerin çıkış yeri yani sosyolojik dayanakları önemlidir.

Söylem analizi, dijital toplumu anlama adına geliştirilen tekniklerden bir tanesidir. Söylem analizi, bağlam ve ideoloji odaklı olması yönüyle nitel bir araştırma yöntemi tekniğidir. Söylem analizinin temelinde iletişim vardır. Literatürde konu ile ilgili olması açısından Eleştirel Söylem

Analizi (ESA) olarak ifade edilen iki çeşit söylem analizi tekniği ön plana çıkmaktadır. Bu teknikler; Foucault'un söylem analizi ve Van Dijkçı söylem analizidir². *Foucault'un söylem analizi*: Söylemde iktidarı odak almaktadır. Bilgi ve iktidarı hedeflemektedir. Foucault'a göre dil, gücü yansıtmaktadır. Bu yüzden Foucault söylemi, söyleyenin niteliği ve güç ilişkileri üzerinden analiz etmektedir. Günümüzde yoğun olarak kullanılan bir söylem analizi tekniğidir. *Van Dijkçı söylem analizi*: Eleştirel bir söylem analizidir. Özellikle medya çalışmalarında sıklıkla tercih edilmektedir. "Anlam, biçim, eylem ve etkileşim" ile beraber sosyal eşitsizliğin dil üzerinden nasıl oluştuğunu analiz etmeye çalışmaktadır. Van Dijkçı söylem analizi iletişim araçlarında yer alan söylemlere odaklanmaktadır. "Sosyo-Bilişsel Yaklaşım" olarak ifade edilmektedir (Sallan Gül ve Kâhya Nizam, 2021: Ö189-Ö194). Çalışmanın söylem analizi kısmında Van Dijkçı söylem analizi tercih edilmiştir.

2.2. Bağımsız Türkiye Partisi

Bağımsız Türkiye Partisi, 25 Eylül 2001'de Haydar Baş tarafından kurulan siyasi bir partidir. Cumhuriyet tarihi içinde yer alan 41. siyasi parti olarak siyaset arenasında yerini alan parti Bağımsız Türkiye Partisi'dir. Bağımsız Türkiye Partisi'nin kurulması Hürriyet gazetesinde 26 Eylül 2001 tarihinde haber yapılmıştır. Parti tüzüğünde partinin resmî kısaltmasının "BTP" şeklinde olduğu ifade edilmektedir. Partinin simgesi, on altı yıldız tarafından çevrelenen hilalden oluşmaktadır. Bağımsız Türkiye Partisi'nin genel başkanı 2002-2020 yılları arasında Haydar Baş iken 23 Nisan 2020 tarihinde partinin genel başkanı Hüseyin Baş olmuştur (Wikipedia, 2022; Btp, 2022).

Genel başkanlığı Haydar Baş tarafından yürütülen partinin "Millî Ekonomi Modeli" adında devletçi olarak sunulan bir ekonomi programı mevcuttur. BTP ve Haydar Baş, özellikle seçim dönemlerinde öne çıkmaktadır. Partinin genel başkanının seçim döneminde kullanmış olduğu argümanlar, sloganlar ve seçim için sıraladığı vaatler halkın dikkatini çekmiş ve seçmen tarafından bir popülerite yakalamıştır. Partinin ve genel başkanın kazanmış olduğu popülerite ve havanın oya yansımadağı görülmektedir. Parti, Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB) üyeliğine karşı bir tavır sergilemektedir. Partiye bağlı olarak faaliyet gösteren yayın organları "Mesaj TV, Meltem TV ve Yeni Mesaj Gazetesi"dir (Wikipedia, 2022; Btp, 2022).

Parti, ideolojik olarak kendini "2. Kuvayı Milliye Hareketi" şeklinde tanımlamaktadır. Bu tanımlamanın "Türkiye'nin tam anlamıyla bağımsız olmadığı ve işgal altında olduğu düşüncesi" ile yapıldığı parti tarafından ifade edilmektedir. Bu nedenle hareket, Kerkük ve Musul'u kapsayan Misak-ı Milli sınırları içinde Türkiye'yi tam bağımsız olarak ilan etmek adına yola çıkmıştır. Bu hareketin lideri, 2020 yılına kadar Haydar Baş'tır. Partililer, genel başkan ve lider olan Haydar Baş'a tam bir sadakat ile bağlı konumdadır. Partinin amacı; liderinin önderliğinde iktidara gelmek, herkesi kucaklamak, birlik ve bütünlük içinde Türkiye'yi tam bağımsızlığa kavuşturmadır (Btp, 2022).

Partinin katılmış olduğu seçimler tahlil edildiğinde, 3 Kasım 2002 yılından itibaren bütün seçimlere katıldığı görülmektedir. Partinin seçim grafiği çok iç açıcı değildir. 3 Kasım 2002 tarihinde gerçekleştirilen genel seçimlerde %0.48'lik bir oy almıştır (Ysk, 2022; Resmî Gazete, 2022). 22 Temmuz 2007 tarihinde gerçekleştirilen genel seçimde, parti %0.52'lik bir oy oranı elde etmiştir (Ysk, 2022). 12 Haziran 2011 tarihinde yapılan genel seçimde BTP, Demokrat Parti (DP) çatısı altında seçime girmiş ve yapılan ittifak haberleri çeşitli medya kuruluşları tarafından gündem yapılmıştır (Hürriyet Gazetesi, 2011). Bu seçim ile birlikte en çok oy oranı olan %0.65'lik oranda bir oy almıştır. 7 Haziran 2015 tarihinde gerçekleştirilen genel seçimde, parti %0.21'lik bir oy almıştır. 1 Kasım 2015

² Söylem analizi teknikleri bu iki teknik ile sınırlı kalmamakta fakat konu ile ilgili olmasından dolayı bu iki tekniğe yer verilmiştir.

tarihinde yapılan genel seçimde ise parti giderek azalan bir formda %0.10'luk bir oy oranına sahip olmuştur (Ysk, 2022). 24 Haziran 2018 tarihinde gerçekleştirilen Cumhurbaşkanı seçimi ve genel seçime partinin katılmadığı görülmektedir. Bağımsız Türkiye Partisi'nin genel başkanı ve lideri olan Haydar Baş, Yeni Mesaj gazetesinde yayınlanan 24 Mayıs 2018 tarihli "BTP seçimlere katılmıyor" başlıklı yazısında seçime katılmama kararını ve bu kararın gerekçelerini kamuoyuna açıklamaktadır. Haydar Baş, kaleme aldığı yazıda parti olarak milleti kandıran oyunda yer almamayı görev olarak gördüklerini, seçime parti olarak katılmadıklarını ve hiç kimseye vereceği oy konusunda karışmadıklarını ifade etmektedir (Yenimesaj gazetesi, 2022). Partinin 2014 yılında gerçekleştirilen cumhurbaşkanı seçiminde ise çatı aday olarak tabir edilen Ekmeleddin İhsanoğlu'nu desteklediği bilinmektedir.

Bağımsız Türkiye Partisi'nin katılmış olduğu seçimlere bakıldığında %10 seçim barajını geçemedikleri, meclise giremedikleri ve iktidar olamadıkları görülmektedir. Partinin aldığı en yüksek oy oranı Demokrat Parti ile birlikte girmiş olduğu genel seçim olup, o seçimde bile %1 oy oranına partinin ulaşamadığı görülmektedir. Popülarite sahibi olan parti ve liderinin, seçimlerde başarı gösterecek oranda oy alamadıkları ifade edilebilir.

2.2.1. Bağımsız Türkiye Partisi'nin Söylemleri

Hüseyin Baş, 23 Nisan 2020 yılında partinin genel başkanlığı koltuğuna oturduktan sonra gerek sosyal medya kanallarını gerekse TV kanallarını çok başarılı bir şekilde kullanmıştır. Hüseyin Baş, "Haberler.com" sitesinin "youtube" kanalına konuk olarak katılmış ve burada sorulan soruları yanıtlamıştır. Bu programda vergi politikası konuları etrafında değerlendirmelerde bulunan Hüseyin Baş, "Türkiye'de hiçbir siyasi partinin Türkiye'nin geleceğindeki ekonomiye ilişkin geçerli ve mantıklı bir çözüm" üretebileceğini düşünmediğini ifade etmektedir. Baş, vergi politikası hakkındaki değerlendirmelerinde asgari ücret üzerinden alınan verginin kaldırılması gerektiğini ifade etti. Baş, konuşmasında; Türkiye'de vergi politikasında ciddi adımlar atılması gerektiğini ve verginin insanın sırtında bir kambur olduğunu söyledi. Devletin asgari ücretliden kazandığı paranın bir asgari ücret kadar olduğunu belirterek, niye bu vergiyi aldıklarını sordu. Bu durumun ekonomide bir yük olarak görüldüğünü ve vatandaşın bu şartlar altında geçinemediğini dile getirdi. Asgari ücretin arttırıldığı her durumda çalışanın sırtına bir yükün daha eklendiğini ve bu durumun çözülmesi gereken en önemli sorunlar içerisinde olduğunu belirtti. Ardından bu durumun sürekli böyle yürümeyeceğini ve partinin ilk hedeflerinden birinin vergi oranını düşürmek olduğunu altını çizdi. Baş, "Biz, bu vergilerden arınalım diyoruz. Gelişmiş ülkelerin hiçbirinde bu kadar vergi yok. Yani bu vergi olmasa bizim Türkiye'de şu anda en düşük asgari ücretimiz zaten 8 bin lira oluyor" diyerek artışa hiç gerek kalmadığını ifade etmektedir. Konuşmasına devam ederken:

Şu anda toplamda yüzde 40'lara, 45'lere varan vergiyi yüzde 20'lere düşürmemiz lazım. Devletin buradan yüzde 40 değil yüzde 20 kadar alması lazım. İktidar olabilirsek bunu 2 yıl içinde maksimum yüzde 10'lara kadar düşürmek istiyoruz. Çünkü çağdaş dünyada bu böyle. Vergiyle dönen bir devlet olmaz. Vergi bizim için temel politikaları oluşturmak adına bütçede bir gelir olabilir ama bütün yükü alıp vatandaşın sırtına yüklemek gibi bir durum olmaması lazım" (Yenimesaj gazetesi, 2022)

şeklinde içinde bulunulan durumun üzerinde vergi politikalarının etkili olduğunu örnekler vererek dile getirmektedir. Baş'ın bu söylemi ekonomi politikaları içinde büyük ses getirmekle birlikte iddialı olarak da yorumlanabilir.

Partinin demeçleri içerisinde parti sözcüsü Emre Polat, altılı masa ile ilgili genişlememe kararının değerlendirilmesinin yapıldığı basın toplantısında, altılı masaya dahil olamama konusunda en çok AKP'nin sevindiğini belirtirken, AKP'nin boşuna sevinmemesi gerektiğini dile getirmiştir. Siyasete yeni bir soluk getirmek için İyi Parti genel başkanı Meral Akşener, Hüseyin Baş'ın altılı masaya dâhil olma isteğini belirtmiş ve altılı masadan genişlememe kararı çıkmıştır. Polat konuşmasına, “Bağımsız Türkiye Partisi 20 yıllık AKP iktidarının değişmesi için elinden gelen her şeyi yapacaktır” diyerek altılı masanın genişlememe kararını yorumlamıştır. Ayrıca Meral Akşener'e teşekkürlerini ilemiştir. Emre Polat, “Siyasette kavganın değil olgunluğun temsilcisi olan Bağımsız Türkiye Partisi, Türkiye’de gençliğin ve toplumun umudu olmaya devam edecektir” şeklinde açıklamalarda bulunmuştur. Polat, basın toplantısında Hüseyin Baş'ın şahsi twitter hesabında paylaşmış olduğu Ronaldo fotoğrafının yer aldığı “sakin” tweetine atıfta bulunarak genel başkanını desteklemiştir. Polat, ‘sakin... her şey kontrol altında, sahada biz varız, Ronaldo sahadaysa endişe edecek bir şey yok’ dediklerini basın mensuplarına ilettiler (Btp e-arşiv, 2022). Burada partinin durumu pozitif olarak algıladığı, AKP'nin bu duruma sevinmemesi gerektiği vurgusunun olduğu ve parti içinde yer alan kişilerin lidere sadık olduğu ve lideri destekledikleri görülmektedir. Bağımsız Türkiye Partisi sözcüsü Emre Polat basın toplantısında, genç seçmenin önemini vurgulamış ve gençlerin umudunu kaybetmemesi için ellerinden gelen her şeyi yapacaklarını şu sözleri ile ifade etmiştir:

“Biz, Türkiye’de gençlerin ve gençlerle bu ülkenin ayağa kalkacağına inanan toplumun umudu olmaya devam edeceğiz. Bu seçimde oy kullanacak 7,5 milyon genç seçmen var ve biz onların umudunu asla kaybetmemesi gerektiğini düşünüyoruz” (Btp e-arşiv, 2022).

Emre Polat basın toplantısının sonunda, Türkiye'nin egolu siyaset ve siyasetçilerden çok çektiğini, bu durumu Bağımsız Türkiye Partisi'nin değiştirebileceğini ve partinin amacının 20 yıllık AK Parti iktidarını değiştirmek olduğunu ifade ederek toplantıyı sonlandırmaktadır. Parti sözcüsü Emre Polat'ın altılı masanın genişlememe kararını değerlendirmesinin ardından partinin genel başkanı ve lideri Hüseyin Baş “Gençleri iyi tanıyın, kafalarına bir şey koyduklarında yaparlar. Biz yine de iktidarın seçimi kazanamaması için elimizden geleni yapacağız” diye altılı masa kararını değerlendirmiş ve partinin sosyal mediasından kamuoyuna duyurmuştur (Btp e arşiv 2, 2022).

Resim 1: 14 Kasım 2022 Hüseyin Baş Tarafından Paylaşılan Tweet Görseli

Hüseyin Baş, “Habertürk TV” de yayınlanan “Teke Tek” programına konuk olarak katılmıştır. Programın moderatörü Fatih Altaylı ile soru cevap yapmıştır. Programda Hüseyin Baş'a yöneltilen ilk soru partinin eski lideri Haydar Baş'ın Atatürk'e bakış açısı olmuştur. Hüseyin Baş, babası Haydar Baş'ın din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni olduğunu, aynı zamanda dindar bir yapıya sahip olduğunu ama buna ilaveten Atatürk çizgisinin dünden bugüne her zaman var olduğunu belirtmiştir. Ayrıca partinin babasının çizgisinde ilerlediğini ifade etmiştir. Baş, partinin Atatürk'ten taviz vermeyen, Cumhuriyet'in kuruluş ilkelerine her zaman sadık kalan bir siyasi parti olarak yollarına devam edeceklerini dile getirmiştir. Programda Altaylı'nın AKP iktidarına ilişkin görüşü sorulduğunda Baş, “2011'e kadar her şey iyiydi” ifadesine kesinlikle katılmadığını ve bunu reddettiğini ifade etmiştir. Ayrıca 2002 yılından itibaren iyi olmayan düzenin varlığını, Atatürk

ilkelerine ve Cumhuriyet'in değerlerine uygun davranılmadığını, milletin kodlarıyla kavga edildiğini, kavga ortamından olumlu bir şeyin çıkmayacağını, iyiymiş gibi gözüken bazı şeylerin var olduğunu ama bunun iyi bir tarafı olamayacağını ifade etmiştir (Btp e-arşiv 3, 2022).

Son zamanlar gündemi meşgul eden sansür yasası ile ilgili de konuşan Hüseyin Baş, sansür yasasını yapmış olduğu bir benzetme ile açıklamıştır. Atatürk dönemine atıf yaparak o dönemde haberleşme için kullanılan telgrafi örnek vermiştir. Millî Mücadele döneminde Mustafa Kemal Atatürk'ün telgrafi haberleşme için yoğun olarak kullandığını dile getiren Baş, şu anda milli mücadele durumunun olmadığını fakat telgrafın yani sosyal medyanın gençlerin ellerinden alınmaya çalışıldığını dile getirmiştir (Btp e-arşiv 3, 2022). Konuşmalarında Hüseyin Baş'ın sıklıkla hükümeti ve Erdoğan'ı eleştirdiği görülmektedir. TOKİ'nin yaptığı konut kampanyası hakkında Hüseyin Baş'ın daha önce dile getirmiş olduğu "Tokiyeye yapıyorlar, yapamazlar" şeklindeki eleştirisi hakkında soru yöneltilmiş ve Baş;

"250 bin konut vereceksiniz. Şu an itibariyle 8 milyona yakın insan başvurmuş. Demek ki ülkede aylık geliri 14 bin liranın altında olan, hiçbir evi, tapusu olmayan 8 milyon insan var. Bu bir utanç göstergesidir, bu benim gözümde bir rezalettir" şeklinde durumu özetlemiştir.

Bu sözlerinden halkın durumunun iyi olmadığını, konuta ihtiyacı olan insanların gün geçtikçe çoğaldığını, temel bir hak olan barınmanın şimdiye kadar çözülmesi gerektiği düşüncesi okunabilir. Ayrıca hükümeti ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı sanki iktidarı yeni almış gibi konuşmak ile eleştirmektedir. 20 yıldır tek başına iktidar olan bir partinin "siz yapamadınız, ben şunları yapacağım" demesi kadar değişik bir durumun olamayacağını dile getirmektedir. Partinin genel başkanı ve lideri Hüseyin Baş, son zamanlarda başörtüsü konusunun tekrar gündeme gelmesi hakkında da görüşlerini dile getirmektedir. Hüseyin Baş, Türkiye'de başörtüsü sorununun olmadığını, kamuda başörtülü olarak görev yapılabildiğini, sokakta rahatlıkla gezilebildiğini ve giyim kuşam kuralının anayasa ile değil yönetmelikle belirlendiğini ifade etmektedir. AKP'nin bu konuyu yıllardır kendi lehine kullandığının da altını çizen Baş, bu durumdan rahatsız olduğunu ve bunu başörtülülere bir hakaret olarak addettiğini dile getirmektedir. Bu kesimlerden oy alabilmek adına yapılan bu girişimin kötü bir girişim olabileceğini ifade etmektedir. Başörtüsünün su istimal edilmesinin doğru olmadığını katıldığı programlarda da dile getirmiştir. Hüseyin Baş, altılı masada olan Kemal Kılıçdaroğlu'nu da bu programda eleştirmeden geçememiştir. Kılıçdaroğlu'nun "helalleşme" söylemi üzerinde dikkate değer değerlendirmelerde bulunmuş, muhalefetine eleştiriden payına düşeni almasını sağlamıştır. Baş,

"Helalleşme diyorsunuz. Siz hangi suçun failisiniz de helalleşme diyorsunuz? Burada ben ülkenin yönetimini ele alacağım, devlet olarak belli insanlarla helalleşeceğim' diyorsunuz. Devlet ne yapmış bugüne kadar. Hangi suçun faili devlettir? Devleti suçlayamazsınız. Devletin belli kişiler tarafından yönetildiği dönemlerde o kişilerin bazı yanlışları olmuş olabilir ama böyle bir lügat siyasi etiğe de yakışır bir lügat değildir. Buna ihtimal vermek istemiyorum ama bu helalleşme gününün sonunda Ermenistan ile helalleşmeye gider. Tehcir dersiniz, soykırım dersiniz ve Ermenilerle helalleşmeye gidersiniz. Bu helalleşme söylemi, 55'lerde şunu yaptık diyerek Rumlarla helalleşmeye de gider. O'nun yanı sıra Kılıçdaroğlu, Said Nursi'ye yakın insanları ziyarete gitti. Bakıyorsunuz bu, Atatürk'e deccal diyen bir isim. Bu, Fethullah'ın ve örgütünün kendisine lider olarak

gördüğü kişi ve bunu birçok yerde açıklıyor, siz bunu ziyaret ederek nereye varmak istiyorsunuz?” (Btp e-arşiv 3, 2022) şeklinde konu ile ilgili rahatsızlığını dile getirmiştir.

Hüseyin Baş, ayrıca altılı masaya bir çağrıda bulunmuş ve cumhurbaşkanlığı adaylığı noktasında bir öneri sunmuştur. Cumhurbaşkanlığı adayının belirlenmesinde halkın isteklerinin belirleyici olması gerektiğini, anketlerde insanların kime oy verdiğinin belli olduğunu, bu kişilerin vatansever bireyler olduklarını, dolayısıyla Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'ın aday yapılmasında engel olan şeyin ne olduğunu sorması dikkat çekmektedir. Bu ifadelerden anlaşıldığı üzere CHP genel başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun aday olmasına sıcak bakmadığını ve toplum tarafından desteklenen iki belediye başkanından birisinin cumhurbaşkanlığına aday olmasına ışık yaktığı söylenebilir. Fatih Altaylı'nın programında Hüseyin Baş'ın dile getirdiği bir diğer konu ise şüphesiz Erdoğan'ın tekrar cumhurbaşkanı adayı olup olamayacağı konusu idi. Erdoğan'ın üçüncü kez adaylığını bir hukukçu olarak yasal bulmadığını, anayasa mahkemesi tarafından üçüncü kez aday olamayacağını dile getirmiştir. Fakat Erdoğan'ın aday olması durumunda bunun tarihe not olarak düşülmesi gerektiğinin altını çizen Baş, şu şekilde manşetlerin olabileceğini dile getirmiştir: “2023 seçimlerinde Türkiye’de Cumhurbaşkanı adayı olmaması gereken kişi üçüncü kez cumhurbaşkanı adayı oldu... Bunu tarihe not düşmek zorundayız” (Btp e-arşiv 3, 2022).

Hüseyin Baş, “TELE1”de Enver Aysever tarafından sunulan “Ayrıntılar” programına konuk olarak katıldı. Hüseyin Baş, ülkenin Atatürk çizgisi içinde kalması gerektiğini, ülkenin Atatürk çizgisinden uzaklaştırıldığında paramparça olabileceğini ifade etti. Konuşmasında laiklik tartışmalarına da dâhil olan Baş, “laikliğin dini yok eden bir kurum olmadığını tam tersine dindarları koruyan bir kurum olduğunu ifade etmiştir. *Laikliğin olmadığı durumda en güçlü ya da en demagoji yapabilen cemaatin din algısının altında İslam yaşadığımızı zannederiz*” diyerek söylemlerine devam etti. Hüseyin Baş, başkanlık sistemi ile ilgili de açıklamalar yapmıştır. Şu anda mevcut AKP'lilerin bile sistemden memnun olmadığını ifade etmiştir. Güçlendirilmiş parlamenter sistemi desteklediğini ifade eden Baş, sadece kendi partisinin değil altılı masanın da bu sistemi desteklediğini dile getirmiş ve sadece altılı masanın değil belki on altı partinin de güçlendirilmiş parlamenter sisteme geçiş yapmak istediğinin altını çizmiştir. Konu altılı masaya gelince altılı masa ile ilgili görüşlerini de dile getiren Baş, altılı masanın bir arada olmasını sağlayan şeyin ideoloji olmadığını onları bir arada tutan farklı etkenlerin olduğunu ifade etmiştir (Btp e-arşiv 4, 2022).

Programda Hüseyin Baş ekonomi ile ilgili değerlendirmelerde bulunmuştur. Milli ekonomi modeli hakkında açıklamalarda bulunan Baş, “devletlerin kendi paraları ile alışveriş yapması” gerektiği hususunda önerilerde bulundu. Para basımı ile ilgili görüşlerini de beyan eden Baş, “Basılan para devletin borçlandığı para” ifadesini kullanmıştır. Ekonomi ile ilgili görüşlerini ifade ederken Türkiye'nin ithale dayalı bir üretim tarzı olduğunu ve döviz borçlanması ile her şeyi gerçekleştirdiğimizi dile getirmiştir. Türkiye’de gençlik var, insan var diyerek insana yatırım yapılması gerektiğini deklare etmiştir. Hatta konuşmasında Steve Jobs'tan örnek vererek bu topraklarda olsaydı kendisi olamayacağını, sistemin sorunlu olduğunu ve sorunlu sistemin sorumlusunun Cumhurbaşkanı olduğunu ifade etmiştir. Ülkenin ekonomik durumunun iç açıcı olmadığını ifade eden Hüseyin Baş, “Bu sistem çıkmaz sokaktır. Yeni bir sistem lazım, Milli Ekonomi Modeli lazım” ifadesini kullanmıştır. Milli ekonomi modeli ile sorunların üstesinden gelinebileceğini ifade eden Baş, babasının yolunda yürüdüğünü göstermektedir. Hüseyin Baş, açıklamalarının ilerleyen kısmında ise “Türkiye’nin on büyük ekonomi arasına girdireceğini ifade eden iktidar partisinin ülkeyi en yüksek faiz ödeyen onuncu ülke haline getirdiğini” vurgulamıştır (Btp e-arşiv 4, 2022).

2.3. Demokrasi ve Atılım Partisi (DEVA)

Demokrasi ve Atılım Partisi, 9 Mart 2020’de Ali Babacan tarafından kurulan siyasi bir partidir. Partinin tüzüğünde yer alan resmî kısaltması “DEVA” biçimindedir. DEVA’nın simgesi, su damlası içinde yer alan fidan silüetidir. Parti logosunda yer alan su damlası saf ve temiz olmayı, filiz ise yenilik ve umut çağrışımlarını ifade etmektedir (Wikipedia, 2022). TBMM’de İstanbul milletvekili olarak görev yapan Mustafa Yeneroğlu tarafından temsil edilmektedir. Partinin Genel başkanı Ali Babacan’dır. Ali Babacan, aynı zamanda 13 yıl Türkiye’de sırasıyla Dışişleri ve Ekonomi Bakanlığı görevini yerine getirmiştir.

Yüksek Seçim Kurulu (YSK) tarafından 30 Mart 2021 tarihinde seçime girebilecek partilerin açıklandığı listede DEVA Partisi’de yer almaktadır. YSK’nın bu açıklamasıyla parti, açıklanan tarih itibariyle yapılacak bütün seçimlere katılmaya hak kazanmıştır (Ysk, 2022).

DEVA Partisi, 22 Haziran 2021 tarihinden itibaren eylem planları yayınlamaya başlamıştır. Açıkladığı eylem planları içerisinde ekonomi, tarım, afet yönetimi, sosyal politikalar, demokrasiye geçiş, yarına atılım, sağlıkta atılım, yükseköğretim, KHK mağduriyetleri, çevre ve iklim değişikliği, adil yargı başlıklarının ön plana çıktığı görülmektedir. DEVA Partisi’nin açıklamış olduğu eylem planlarını toplamda 11 tane olarak yayınladığı ifade edebilir. Ayrıca Ali Babacan; gençlik, göç, sanayi, turizm, kültür-sanat, dış politika ve güvenlik gibi başlıklarında ön plana çıktığı eylem planları üzerinde çalışıldığını ve böylece toplamda 22 adet eylem planının yapım aşamasında olduğunu ifade etmiştir (DEVA partisi, 2022).

DEVA Partisi, fiilen altılı masanın üyesi konumundadır. Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem Mutabakat Metni 28 Şubat 2022 tarihinde altı muhalefet partisinin liderleri tarafından imzalanmıştır. Aradan çok fazla zaman geçmemesine rağmen Ali Babacan, 27 Nisan 2022 tarihinde DEVA Partisi’nin seçimlere kendi adı ve logosuyla gireceğini ifade etmiş ve DEVA Partisi’nin altılı masayı yıktığına dair söylentilere sebebiyet vermiş ancak akabinde Ali Babacan, altılı masa ile çalışmaya devam ettiğini açıklamıştır. Partinin Gaziantep Demokrasi Meydanı’nda yapmayı planladığı ilk mitingi valilik tarafından engellenmiş ve parti ilk mitingini 21 Mayıs 2022 tarihinde Gaziantep Kalealtı’nda gerçekleştirmiştir. DEVA Partisi’nin genel başkanı Ali Babacan, ilk miting esnasında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’a seslenerek “Engellemeye rağmen Gaziantep burada, ey Beştepe görüyor musun” ifadesini kullanmıştır (DEVA partisi, 2022).

DEVA Partisi, ilk defa 2022 yılında Çankırı’nın Orta ilçesine bağlı Dodurga beldesinde yapılan belediye başkanlığı seçimine katılmış ve 1411 seçmene sahip Dodurga beldesinde partinin adayı olan Şerafettin Kaplan 23 oy almış ve parti dördüncü olmuştur (Ysk, 2022).

DEVA Partisi’nin kendine ait bir bülteni mevcuttur. Bu bültene partinin ismi ile birlikte özdeşleşen “DEVA Bülten” adı verilmiştir. DEVA Bültenin otuz dördüncü sayısı 16 Nisan 2023 tarihinde çıkmıştır. DEVA Bülten, partinin gündemdeki konulara dair yaklaşımlarının yer aldığı dijital bir dergidir (DEVA partisi, 2022).

2.3.1. DEVA Partisi’nin Söylemleri

Ali Babacan, DEVA Partisi kurulmadan önce, 26 Kasım 2019’da “Habertürk TV’de yayınlanan “Teke Tek” programına katılmıştır. Programın sunucusu Fatih Altaylı’nın sorularını yanıtlamıştır. Programda kuracağı partinin siyasi ve ideolojik anatomisine dair ipuçları vermiştir. Ali Babacan; şeffaflık, hesap verilebilirlik ve liyakatin partinin temel ilkeleri olacağını, partiye üye olacak kişilerin bu ilkelere mutlak bir aidiyet ile bağlı olmaları gerektiğinin üstünde durarak ifade etmiştir. Temel ilkelerin dışında; partinin din, etnik köken ya da mezhep ayrımı gözetmeksizin ve siyasi

durumuna bakılmaksızın her bireyi kabul edeceğini bu yayında dile getirmiştir. Bu açıklama partinin durumu konusunda önemli bir açıklamadır. Çünkü Babacan, burada partinin catch-all formatına göre kurulacağını ilk sinyallerini vermektedir.

Babacan, partinin parlamenter sistem hakkındaki görüşlerini:

“...Düzenli bir parlamenter sistem. Düzenli bir parlamenter sistem nedir? Öncelikle güçler ayrılığıdır... İkincisi denge-kontrol mekanizmalarıdır. Parlamentonun merkezde ve güçlü olduğu bir sistemdir. Parlamentonun hem yasama gücünü hem de denetim gücünü gerçek anlamda kullanabildiği bir sistemdir” şeklinde ifade etmiştir (DEVA Partisi e-arşiv, 2022).

Babacan'ın bu sözleri, parti daha kurulmadan partinin parlamenter sistemden yana olan tercihini belirtmektedir. DEVA Partisi genel başkanı Ali Babacan, sosyal medyayı aktif bir şekilde kullanmaktadır. Ali Babacan, 14 Kasım 2020'de şahsî twitter hesabı üzerinden “Korkma Türkiye” etiketiyle bir paylaşım gerçekleştirmiştir. Ali Babacan yaptığı paylaşımda: *“Korkma Türkiye. Konuş Türkiye. Kendini ifade et, anlat, eleştir”* demiştir. İfade özgürlüğü konusundaki çıkışını parti kurulmadan önce katıldığı bir programda üniversite öğrencileri ile birlikte dile getirerek:

“Özgürlük çok önemli... Bana göre sıralarsanız ben bir numaraya özgürlük sorununu koyarım. Özellikle ifade özgürlüğü. İnsanlar konuşamayınca, sorunlar burada demeyince çözüme başlayamıyorsunuz ki. Eğer problem vardır diye yazan köşe yazarını işten kovdurtuyorsanız; şurada sıkıntı var diye sivil toplum kuruluşu, o gün akşam telefonda büyük fırçalar yiyorsa sen nasıl böyle konuşuyorsun, milletin moralini böyle bozarsın diye, yani sorunları tartışamıyorsa ülke, zaten çözüm aşamasına geçemiyorsunuz. Bu problemleri konuşmama, konuşamama, eleştiri kültürünün sıfırlanması ve eleştiriye tahammülün adeta sıfırlanması ülkedeki sorunları sadece büyüttü. Dışarıdan bir süre izledik acaba düzeler mi diye ama baktık bir çözüm yok. Düzeltme ihtimalinin de sıfır olduğunu görünce arkadaşlarla birlikte kolları sıvadık ve çalışmaya başladık” şeklinde açıkça ifade etmiştir (DEVA Partisi e-arşiv, 2022).

Ali Babacan, Türkiye'nin en öncelikli sorunlarının birisinin ifade özgürlüğü olduğunu ifade etmekte ve bunu da parti programında yer alan özgürlük vurgusu ile muvafık bir görüntü oluşturmaktadır. Ayrıca Babacan, ifade özgürlüğü konusunu katıldığı her programda tekrar ederek gündemde tutmaya dikkat etmektedir. Babacan, partinin 1. Olağan Eskişehir İl Kongresi'nde:

“Gençlerimiz artık birbirleriyle Silivri soğuktur diye şakalaşmaya başladı. Bir yandan tweet atacak, sonra arkadaşı diyor, 'Dur ya diyor, Silivri soğukmuş' diyor. Bunu bu hale getirdiler. Ne kadar trajik durumda olduğumuzun göstergesi bu. 'Şimdi ben bu düşüncemi yazarsam, başıma iş alırım' diye çekiniyor gençlerimiz. 'Düşündüğümü yazarsam ne olur ne olmaz.' Eli, klavyeye gitmiyor. 'Gece yarısı polis gelir, kapımızı çalar. İleride, yazdıklarımı işe girerken önüme koyabilirler.'... 16, 17 bilemediniz 20, 21 yaşındaki gençlerimiz bize bunları söylüyor. Ya bırakın gençlerimiz biraz

eleştirsinler, biraz mizah yapsınlar...” şeklinde ifade özgürlüğü konusundaki görüşlerini dile getirmiştir (DEVA Partisi e-arşiv, 2022).

8 Aralık 2020’de, şahsi twitter hesabı üzerinden “*Korkma Türkiye, Konuş Konuş ki Türkiye Kazansın*” şeklinde paylaşım yapmış (DEVA Partisi e-arşiv, 2022) ifade özgürlüğü konusunda tutarlı ve ısrarcı olduğunu ifade etmiştir. DEVA Partisi, ilk kongrelerinden birisini Diyarbakır’da gerçekleştirmiştir. Partinin ilk kongre adreslerinden birisinin Diyarbakır olarak belirlenmesi partinin “Kürt sorunu” yaklaşımı hakkında sembolik bir nitelik taşımaktadır. Babacan, parti kurma sürecinden beri ilk defa Kürt sorununda doğrudan açıklama yapmış ve partisinin bu konudaki görüşlerini alenî ve şifahi olarak kamuoyu ile paylaşmıştır. “...*Diyarbakır’da konuşulması gereken en önemli konularından birisi kuşkusuz Kürt meselesidir*” diyerek Kürt sorunu vurgusuyla konuşmasına başlayan Babacan, iktidarın en çok rahatsız olduğu konunun Kürt sorunu olduğunu ifade etmiştir:

“On yıllarca sözde Kürt Sorunu diyerek önce inkâr edilen ancak 2000’li yılların başında adı konulabilen ve bugün yine yasaklı bir söz haline gelmeye başlayan Kürt meselesinden bahsetmek istiyorum ki; bu, bugün iktidarı en fazla rahatsız eden sorunların başında geliyor.”

Babacan konuşmasında, geçmiş yıllarda Kürt sorununun çözümünde elde edilen kazanımların hızla eridiğine dikkat çekmiştir. Babacan bu duruma örnek niteliğinde ise kayyum atamalarını göstermiştir:

“Hem de bir, iki kişi değil. Bugüne kadar 48 belediyeye kayyum atanmış durumda. Zaten 6’sına da seçimler den sonra mazbatasını hiç vermemişti. Halk iradesi, seçme ve seçilme hakkı maalesef ayaklar altında. İktidar, seçimle kazanamadığı her belediyeyi hukuksuzca ele geçirmeye çalışıyor. Başka illerde de yapma niyetleri olabilir ama henüz bu aşamada cesaret edemiyorlar... Sadece belediye başkanları görevden alınmıyor, belediye meclisleri de çalışmaz hale getiriliyor. Vatandaş oy vermiş, birilerini Meclise seçmiş, birilerini başkan seçmiş bu kimsenin umurunda değil. Şunu açıkça görüyoruz, iktidarın kayyum politikası, kazanamadığı seçimlerde halkı cezalandırma yöntemine döndü. Kimse halkın oyunu gasp edemez... Seçimlere ve seçim sonuçlarına saygı göstermek demokrasinin en temel ilkesidir” (DEVA Partisi e-arşiv, 2022).

Babacan’ın belediyelerde yapılan kayyum atamalarına dair sözleri, Türkiye’deki politik ve toplumsal konjonktüre bağlı olarak cesur bir çıkış olarak değerlendirilebilir. Babacan, özelde kayyum atamalarına, genelde ise Kürt sorununa ilişkin sert çıkışlarını yalnızca Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı şehirlerde yapmayı uygun görmektedir. Babacan, Partisinin 1. Olağan Kars Kongresi’nde de Kürt sorununa ilişkin benzer söylemlerde bulunmuştur. Ruşen Çakır’la, “Medyascope” platformunda gerçekleştirmiş olduğu söyleşi de Babacan yine Kürt sorununa ve çözümüne ilişkin görüşlerini:

“Kürt Sorunu adını verdiğimiz mesele, daha önceki yıllarda, defalarca farklı yollardan çalışıldı. Açılım “süreçleri, çözüm süreçleri yaşandı. Fakat geçmişe doğru baktığımızda, orada hatalı bir yaklaşım görüyoruz: Terör meselesiyle, kendi vatandaşlarımızın, insan olmaktan kaynaklanan haklarının, aynı masada, aynı dosyada birleştirilip bir pazarlık meselesi yapıldığını görüyoruz. Dolayısıyla, eski yöntemlerin artık kesinlikle düşünülmemesi gerektiğini ve yepyeni

bir bakış açısıyla Kürt meselesinin çözülmesi gerektiğini düşünüyoruz. Kürt meselesinin çözümü aslında çok açık Ruşen Bey. Meselenin özü şudur: Kendi vatandaşlarımızın, insan olmaktan kaynaklanan haklarının olduğu gibi tanınmasıdır. Önce, bu vatandaşlarımızın her türlü haklarının, annelerinden emdikleri süt kadar helâl hak olduğunu zihniyet olarak kabul edeceksiniz ve bu hakları olduğu gibi kabul edeceksiniz. Çözümü buradan geçiyor, başka yerde aramamak lâzım. Başka ülkelerde de aramamak lâzım, kimlik siyaseti yapan yapılarda da aramamak lâzım. Öte yandan, bir de terör gerçeği var. Terör örgütü şiddeti bir yöntem olarak kullanıyor. Ölümden beslenen bir terör örgütüyle karşı karşıyayız. Devletin terör örgütüne karşı çok kat'î bir şekilde mücadeleye devam etmesi lâzım. Ama bu sadece silahlı bir mücadele olamaz. Bu mücadele aynı zamanda bir diplomasi ve uluslararası ilişkiler mücadelesidir. Siz bütün komşularınızla kavgalı hâle gelerseniz, terör örgütünü yalnızlaştırmanız gerekirken kendiniz yalnızlaşırsanız ve bütün çevre ülkeler artık size karşı bir pozisyon içine girerse, o zaman siz bu terör örgütüyle mücadelede başarılı olamazsınız” şeklinde ifade etmiştir (DEVA Partisi e-arşiv, 2022).

Babacan, bu ifadelerinde anlaşıldığı gibi bir taraftan Kürt meselesine ait yapıcı yaklaşımını izhar etmekte ama hemen arkasından PKK ile yapılan mücadelenin kararlılıkla sürdürülmesi gerekliliğine dikkat çekmektedir. Bu politik refleksi milliyetçi-muhafazakâr kesimin hassasiyetlerinin önemsendiğini; siyasi yelpazenin merkezinde kalma mücadelesinin yaşandığını ve catch-all bir parti olma kaygısı üzerinden açıklamak yanlış değildir.

Ali Babacan, DEVA Partisi kurulmadan önce güçlendirilmiş parlamenter sistemden yana olduğunu ifade etmiştir. Babacan, partinin 1. Olağan Siirt İl Kongresi'ne katılmış ve kongrede güçlendirilmiş parlamenter sistem vurgusu yapmaktadır. Babacan görüşlerini:

“DEVA Partisi olarak güçlü, uzun vadeli ve istikrarlı yönetim sistemi tesis etmeyi amaçlıyoruz. Güçlendirilmiş parlamenter sistemi hayata geçirmeyi bir kez daha taahhüt ediyoruz. Aziz milletimiz müsterih olsun, Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem önerimiz, 90'lı yılların sistemi değildir. Biz güçlü hükümet, güçlü meclis ve güçlü yargıyı esas alıyoruz” şeklinde ifade etmiştir (DEVA Partisi e-arşiv, 2022).

Babacan yapmış olduğu konuşmada, her mecrada dile getirmiş olduğu güçlendirilmiş parlamenter sistemi desteklediğini ve güçlendirilmiş parlamenter sistemin altı temel niteliğini ifade etmiştir. Cumhurbaşkanlığı makamının tarafsız olmasının sağlanması, bakanlıkların ve devlet kurumlarına daha çok yetki ve sorumluluk verilmesi, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi, TBMM'nin daha işlevsel ve güçlü bir yapıya kavuşturulması, sivil toplumun tahkim edilmesi ve yargı bağımsızlığının tesis edilmesi şeklinde güçlendirilmiş parlamenter sistemin altını doldurmuştur.

Babacan konuşmasında, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine yönelik eleştirilerini dile getirmiştir. Eleştirilerini dile getirirken de “Türkiye 1'den Büyüktür” sloganını kullanmıştır. Babacan'ın bu vesileyle, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine yapılan tek adamlık ithamını veciz bir biçimde kitlelerin hafızalarına kazımak istediği söylenebilir. Babacan, partinin Samsun 1. Olağan İl Kongresi'ne katılmış ve kongrede sistem eleştirilerine devam etmiştir. Cumhurbaşkanlığı Hükümet

Sisteminin, Türkiye’yi ekonomik, siyasi, idari ve hukukî anlamda bir krize soktuğunu ve bu durumun bazı hastalarda görülen çoklu organ yetmezliğine benzediğini iddia etmiştir. Ali Babacan, DEVA Partisi’nin 1. Olağan Yozgat İl Kongresi’nde iktidarın hukuk reformu vaadini tenkit etmiştir. Babacan, hukuk sistemine yönelik eleştirilerini katıldığı parti kongrelerinde tekrar etmeye devam etmiştir. Babacan, DEVA Partisi’nin 1. Olağan Bingöl İl Kongresi’nde:

“Bu günlerde hukuk demeye başladılar. Türkiye bir düşünce suçluları ülkesi durumuna düştü. Bunca “hukuksuzluğu kim yaptı? HSK iki gün önce Osman Kavala hakkında AİHM ve Anayasa Mahkemesinde ihlale sebep olanları tespit etmek için yargılandığı mahkemeden kararları istedi. Bakacağız iş nereye gidiyor. Osman Kavala bin gündün fazladır cezaevinde. Hukukçu arkadaşlarımıza dosyalarını inceledim. Dosyaların durumu içler acısı, tam bir hukuk garabeti. Osman Kavala’yı, Ahmet Altan’ı ve nice kişiyi cezaevinde tutuyorlar. Güçlü ekonomi için güçlü hukuk gerektiğini söylemiştik, bizden kopya çektiler. Kopya çeken öğrencinin hali belli oluyor. Yine kopya çekip hepsini serbest bırakırlar diye umut ediyorum. Ama bu bile hukuka uyduklarını göstermez. Talimatla içeri at, talimatla serbest bırak. Hukuk bu değildir” şeklinde görüşlerini dile getirmiştir (DEVA Partisi e-arşiv, 2022).

Babacan, DEVA Partisi’nin 1. Olağan Bilecik İl Kongresi’ne katılmış ve kongrede bir ülkedeki iktisadi zenginliğin adâlet, özgürlük ve demokrasinin varlığından kaynaklandığını ifade etmiştir.

“Türkiye ekonomisi, içine düştüğü bu çukurdan sadece ekonomi yönetimini değiştirerek çıkamaz. Anayasanın açıkça ihlal edildiği bir ülke hukuk devleti olamaz. Anayasayla kendinizi bağlı hissetmiyorsanız bu ülkenin çivisi çıkmış demektir. İstedığınız kadar adamları değiştirin; adaleti düzeltmedikçe, demokrasiyi iyileştirmedikçe, özgürlük ortamını genişletmedikçe ekonomi toparlayamaz. Ekonomi sağlam bir temel üzerine inşa edilir. Bu temelde, adalet, demokrasi ve özgürlükler vardır. Bu zihniyet, bu iktidar değişmeden ekonomi düzelmez” şeklinde adâlet sebep, refah ise sonuçtur şeklinde görüşlerini ortaya koymuştur (DEVA Partisi e-arşiv, 2022).

Ali Babacan, partinin kamu yönetimi başlığında yaptığı tespit, tenkit ve çözüm önerilerini katıldığı bir televizyon programında:

“Birincisi devlete işe alımlarda biz mülakatı kaldıracağız dedik. Bu çok önemli bakın. Fırsat eşitliği çok çok önemli. Yâni kartvizit gerekmeden, referans gerekmeden, toplumun hangi kesiminden geldiğine bakmadan herkese açık bir kamuya işe alım politikası. Terfilerde, üst düzey atamalarda tamamen eşit vatandaşlık ilkesiyle hareket edeceğiz. Ben kendi sorumlu olduğum dönemde ekonomik birimlerde bunu böyle uyguladım...” sözleri ile ifade etmiştir. Babacan, partisinin 1. Olağan Balıkesir İl Kongresi’nde: *“Şeffaf olacağız, denetlenebilir olacağız. Kayırmacılık gibi devlet yönetimine*

nüfuz etmiş hastalıkları temizleyeceğiz. Devlet yönetimindeki tüm kişilerin hukukla ve etik kurallarla bağlı olmasını sağlayacağız. Kamuda işe alımlarda mülakat sistemini sona erdireceğiz. Onun referansı, bunun referansı, şu etnik kimlikten bu dini inançtan diyerek vatandaşlarımız arasında ayrımcılık yapmayacağız... Merkez Bankası, SPK, BDDK, TÜİK gibi tüm kurumları bağımsız kimliklerin kavuşturacağız. İsrafa sebep olan hiçbir uygulamaya geçit vermeyeceğiz. Kamu ihale kanununu tümüyle yenileyeceğiz. İhale ve satın alma süreçlerini tüm tarafların ve yurttaşların izleyebilmesine açık tutacağız. Kamuya alımlarda rekabeti tesis edip devlet harcamalarında tasarruf sağlayacağız” şeklinde görüşlerini desteklemiştir (DEVA Partisi e-arşiv, 2022).

Ali Babacan hem bir teknokrat hem de bir politikacıdır. Aynı zamanda Babacan’ın siyasette belki de en kuvvetli olduğu mecra ekonomidir. Kendisi Ekonomi Bakanı olarak, Türkiye’nin ekonomik anlamda günümüzden çok daha iyi gösterge ve istatistiklere sahip olduğu yıllarda ekonominin başındaydı. Türkiye’nin AKP iktidarları döneminde elde ettiği ekonomik kazanımların, Babacan’ın şahsî meziyetlerinden kaynaklandığı algısı toplumun bir kesiminde karşılık bulmaktadır. Bu durumun farkında olan Babacan, özellikle ekonomi temalı söylemlerinde daha iğneleyici ve daha sert bir üslup kullanmaktadır. Ali Babacan, 20 Kasım 2022 tarihinde bir basın toplantısı gerçekleştirmiş ve Merkez Bankasının döviz rezervlerine dair tespitlerde bulunmuştur:

“Eksi faizlerin olduğu bir dünyada, Türkiye niçin en yüksek faizi ödeyen ülkeler arasına girdi? Bakın dünyaya, Merkez Bankalarının en yüksek faiz ödediği ülkelerin listesine bakın. Türkiye ilk sırada. Niçin ülkemizin yatırım yapılabilir kredi notunu tam beş kademe aşağı düşürdünüz? Yatırım yapılabilir seviyedeydi; yılların emeğiyle biz o noktaya getirmiştik. Şu anda Türkiye’nin kredi notu eksi beşinci katta, bodrum katında. Niçin paramızı pul ettiniz? Bu milletin alın teriyle yıllardır biriktirdiği 130 milyar doların üzerindeki döviz rezervini iki yılda niçin ve ne uğruna heba ettiniz? Niçin döviz rezervimizi “eksi 39 milyar dolara” düşürdünüz? Bu ne demek? Merkez Bankası kendine ait dövizini satmış, satmış, satmış; bir de 39 milyar dolar içeri girmiş demek. Yani piyasaya elindeki dövizden 39 milyar dolar daha fazla döviz borcu var demek” (DEVA Partisi e-arşiv, 2022).

Bu açıklamalar doğrultusunda özellikle son dönemlerde Ali Babacan’ın ekonomi konularında doğrudan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ı hedef aldığı görülmektedir. Babacan’ın Erdoğan’ı hedef aldığı diğer konuşmaları ise:

“Resmî Gazete’ de yayınlanan kararnamede, görevden affını dileyen ve af talebi kabul edilen ifadeleri geçiyor. Akrabalık boyutu kararnamenin diline bile yansıyor. Burada nihai sorumluluk kimde? En yakın akrabasını göreve getiren kim? Partili Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sisteminde Merkez Bankasını da Bakanı da nihayetinde yönlendiren, Cumhurbaşkanı’nın kendisidir. Nihai sorumluluğun kimde olduğu bellidir” şeklindedir (DEVA Partisi e-arşiv, 2022).

DEVA Partisi'nin programında kurumsalcı bir bakış açısı olduğu görülmekle birlikte Babacan'da bu durumu kendi söylemlerine taşımaktadır.

“Kapsamlı bir siyasi revizyon olmalı. Hukuk alanındaki sorunları çözmemiz lazım. Türkiye'nin tekrar bir hukuk devleti olmasını sağlamamız lazım. Hükümetin de Anayasa'ya, mahkeme kararlarına ve parlamentoya saygı göstermesi lazım... Eğer gerçekten sürdürülebilir, uzun vadeli ve kapsayıcı büyüme arıyorsanız, o zaman kapsamlı bir şekilde bakmak gerekir. Bu da sadece tam siyasi revizyonla mümkün olabilir, ekibi değiştirerek, cumhurbaşkanı dâhil... Bağımsız kurumları bağımsız olarak yeniden canlandırmamız lazım. TCMB gibi, BDDK, SPK, TÜİK gibi...” şeklinde ifadesinde bulunduğu konuşması kurumsalcı bakış açısına örnek olarak sunulabilir (DEVA Partisi e-arşiv, 2022).

DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan, Adıyaman'da halkla buluşma esnasında bir konuşma gerçekleştirdi. Konuşmasında Kürt meselesine, gündemdeki zincir market tartışmalarına ve altılı masa çalışmaları hakkında mesajlar verdi. Gündemdeki zincir marketler tartışmalarına dâhil olarak konuşmasında:

“Marketlerle savaşıyorlar. Sütün fiyatını belirleye hükümetin kendisi değil mi? Karkas etin fiyatını, buğday taban fiyatını hükümet belirliyor. Gıdayla ilgili bütün temel maddelerin fiyatını hükümet belirliyor. Ondan sonra marketlere ‘Sen bunu niye pahalı satıyorsun?’ diye savaş açıyor. Niye? Çünkü enflasyonun sebebi kendileri. Başka suçlu arıyorlar kendilerini. Milletimiz bunu yutmuyor. Enflasyonun en önemli sebebi dolardaki artıştır” fiyatları belirleyenin hükümet olduğunu fakat fiyatlar için zincir marketleri suçladığını ve onlara savaş açtığını dile getirmektedir. Ortada ekonomik bir kriz olduğunu ifade eden Babacan, ekonomi ile ilgili görüşlerini: *“Seçim olduğu akşam uyuyup sabah kalkacağız. Bir yudum su içip ‘İyi ki o kâbus bitti’ diyeceğiz. Ekonomiyle ilgili kurumları 1 ayda ayağa kaldırırız. Biz çözeriz. 6 ayda kriz iklimini çözeriz”* şeklinde ifade etmiştir. Ekonomide en çok tartışılan konulardan birisi olan enflasyon ile ilgili de konuşan Babacan, *“Ekonomiyle ilgili başarılarından bahsederken hep benim ekonomi yönetiminin başında olduğum dönemden bahsediyor. Kendisi 4 yıldır ülkeyi tek başına yönetirken elde ettiği fazla başarı yok. ‘Falanca tarihte paradan altı sıfır atmıştık, enflasyonu düşürmüştük’ diyor. Benim için ‘İmza atmasaydım yapamazdı’ diyor. Madem hikmet imzada, at bir imza; şu enflasyonu da döviz kurunu da düşür”* şeklinde yine Erdoğan'ı doğrudan hedef aldığını ve kendisi ile onun arasındaki gerilimi dile getirdiği görülmektedir. Konuşmasının ilerleyen aşamalarında ise Ukrayna'dan gelen buğday gemisine sözü getirmiş ve: *“Avrupa'nın en büyük tarım toprakları bizim. Ukrayna'dan iki buğday gemisi bu tarafa doğru salınınca herkes sevindi, ‘Oh, buğdaysız kalmayacağız’ dedi. Bu ne biçim iş? Bir de bunu başarı diye anlatıyorlar. Ayıp”* şeklinde serzenişte bulunmuştur.

Ekonomi ile ilgili bir başka tespitinde ise Babacan: “Cumhuriyet tarihinin en yüksek faiz ödeyen iktidarı, bu iktidar. Daha önce bu kadar büyük faiz ödenmedi. 350 milyar tam buz gibi faiz. Yanına 320-330 milyar da kur farkını ekleyin. Etti size 650 milyar. Onunla sadece bu yıl 1 milyon tane konut yapılabilirdi. İhtiyacı olanlara peşinatsız bir şekilde verilebilirdi” sözleriyle Cumhuriyet tarihinin en yüksek faizini ödeyen iktidarın olduğunu ifade etmiştir (DEVA Partisi e-arşiv, 2022).

Babacan, ekonomi ile ilgili sert ve katı görüşlerinden sonra FETÖ ile mücadeleden bahsetmiştir. FETÖ ile ilgili olarak tehlike olduğunu ve mücadele etmeye sonuna kadar devam edeceklerini ifade etmiştir: “FETÖ çok tehlikeli bir örgüt. Kendilerini gizlemeyi iyi beceriyorlar. Onlarla mücadele edeceğiz. FETÖ veya benzeri terör örgütleriyle sonuna kadar mücadele edeceğiz” (DEVA Partisi e-arşiv, 2022). Altılı masa üyesi olan DEVA Partisi genel başkanı Ali Babacan, Adıyaman halk buluşmasında altılı masanın gelecekteki icraat konularından da bahsetmiş ve:

“Eğer vatandaşımız 3 sene, 5 sene taşeron firmada çalışıyorsa, hâlâ kadroya alınmıyorsa adalet değil. Vekil imamlar, vekil öğretmenler var. Böyle bir şey olmaz. Bunları sadece biz değil, altılı masada da hallediyoruz. Bakışımız tamamen adalet bakışıdır. Vatandaşlarımız arasında ayrımcılık olmayacaktır” şeklinde adaletin öneminden ve altılı masanın adalet yanlısı olduğunu altını çizmektedir. Adıyaman’ın temel konuları içerisinde yer alan tütün üretimine bir parantez açıp desteklenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Altılı masa ile ilgili yine konuşmasında: “Altılı masanın ve ortak cumhurbaşkanı adayının tek bir tarım politikası olacak. Tek bir ekonomi politikası olacak. Tek bir dış politikası olacak. Böylece vatandaşlarımızın karşısına çok net, temiz, uzlaşmış bir çözümle çıkacağız” sözlerini dile getirmiştir (DEVA Partisi e-arşiv, 2022). Altılı masanın adımlarını çözüm odaklı olarak attığını, tek bir politikada yoğunlaşacağını ve net olacaklarını ifade etmiştir.

2.4. Gelecek Partisi

Gelecek Partisi, 12 Aralık 2019’da Ahmet Davutoğlu tarafından kurulan bir siyasi partidir. Parti 152 kişiden oluşan ve çok sayıda eski AK Parti yetkilisi ve iştirakini içeren kurucu üyelerden oluşmaktadır. Partinin simgesi, çınar yaprağı şeklindedir. Gelecek Partisi’nin genel başkanı, Ahmet Davutoğlu’dur. Gelecek Partisi, muhalif partiler tarafından önerilen güçlendirilmiş parlamenter sistemi desteklemektedir. Gelecek Partisi’nin genel merkez binası Çankaya’da olup 26 Temmuz 2020’de hizmete açıldı (Wikipedia, 2022).

2 Nisan 2021’de Davutoğlu’nun yaptığı açıklamada, YSK tarafından partinin seçimlere girmeye hak kazandığı belirtilmiştir. Gelecek Partisi, 2021 yılında Afyonkarahisar’ın Sinanpaşa ilçesine bağlı Güney beldesinde yapılan belediye başkanlığı seçimine katılmış ve partinin adayı 17 oy alarak seçimi beşinci tamamlamıştır (Ysk, 2022).

Gelecek Partisi tarafından savunulan değerler: “siyasetin odağı: insan onurunun korunması, çevreye özenli şehircilik, kamu düzeni ve hukukun üstünlüğü, kamu ahlakının yeniden inşası, sivil toplumun güçlendirilmesi, akılcı dış politika, eğitimde fırsat eşitliği, güçlü ve sağlam ekonomi yoluyla

büyüme, sosyal politikalarımız: kadın ve çocuk sorunları” olarak partinin resmî sitesinde belirtilmiştir (Gelecek partisi, 2022).

2.4.1. Gelecek Partisi'nin Söylemleri

Gelecek Partisi'nin “ekonomik vizyonunun” anlatıldığı İstanbul'da düzenlenen toplantıda, Davutoğlu'ndan sonra ekonomi kurmaylarının söz alıp açıkladığı “Ekonomide Gelecek Modeli” programının en somut ayağını oluşturan, “Acil Önlemler” başlığı altındaki politikalar dile getirilmiştir. Acil önlemler başlığı altında ilk etapta asgari ücretliler, yoksullar ve emeklilikte yaşa takılanlar gibi mağduriyetleriyle öne çıkan kesimlerin hedef alındığı görülmektedir. Asgari ücretli çalışanlara asgari ücret tutarının brüt olarak net ödenmesi, yani vergi yükünün kaldırılması vaat edilmektedir. İş gücüne katılan kişilerin sosyal yardım almaya devam edeceği gibi vb. politikalar da sıralanmaktadır. Ücret düzeyini garanti altına alabilecek sendikalaşmanın teşvik edileceği görülmektedir. Aynı zamanda esnek çalışmanın yaygınlaştırılacağına dile getirilmesi de sendikal örgütlülüğe karşı bir durum olması yönüyle başlı başına bir çelişki içermektedir. Emekçi kesimlerin örgütlülüğü, toplu sözleşme hakkını güvenceye alması, daha önemlisi genişletecek somut bir adımın programda yer almaması mevcut “lütuf ekonomisi”nin biraz daha düzeltilmiş halinden öte gerçek bir sosyal politika sunmadığı ifade edilebilir. Eski Merkez Bankası Başkan Yardımcısı ve Borsa İstanbul Başkanı İbrahim Turhan, Gelecek Partisi'nin doğrudan hedef kitlesinin dar gelirli olduğu yönünde işaret etti. Düzenlenen toplantıda devletin maliye politikaları üzerinde duruldu. Gelecek Partisi Hazine ve Maliye Politikaları Başkanı Serkan Özcan, gelir adaletsizliğini giderecek vergi düzenlemelerini kapsayan bir maliye politikasından söz etmektedir. Özcan, sözlerinin devamında bütçenin tamamen kontrolünün Meclis tarafından yerine getirileceğini belirtirken, “Türkiye Varlık Fonu'nu ve tüm bütçe dışı uygulamaları kaldıracağız” şeklinde sözlerinde devam etmiştir (Gazete duvar, 2022).

Partinin emekçi kesimleri hedef alan politikalarını eski bankacı Kerim Rota, kayıt dışı varlık, şüpheli servet ve rantıyla imar barışı değil, ‘emek barışı’ ve kayıtsız çalışanlar için bir seferliğine kayda alma koşuluyla barış sağlayacaklarını dile getirmiştir. Yoksulluk sorununun önemli bir parçası olan EYT mağdurlarına ise kesin bir çözüm bulacaklarını belirten Rota şunları söyledi:

“Başta 'ev gençlerimiz' olmak üzere, çalışma yeterliliği ve yaşına sahip sosyal yardım alan kesimlerini üreten işgücüne kazandırılmasını sağlayacağız. Dolaylı vergileri ve işlem vergilerini azaltarak, gelir ve kurumlar vergilerinin payını artıracacağız. Sermaye girişlerine zarar vermemek kaydıyla sermaye gelirlerinde vergi oranlarını vergi adaletine uygun düzeylere getireceğiz” (Gazete duvar ekonomi, 2022).

Ahmet Davutoğlu, altılı masaya katılmadan önce Sözcü gazetesinden Ruhat Mengi'nin sorularını yanıtlamıştır. Bu görüşmede Davutoğlu,

"Sizin, 'merkez sağ temsil eden' Saadet Partisi, Demokrat Parti, Gelecek ve DEVA partilerinin ayrı bir ittifak olarak çalışmasını tercih ettiğiniz ama diğer muhalefet partilerinin 'uzlaşma ortamını zedeleyeceği ve Cumhur İttifakı'nın elini güçlendireceği' görüşünü dile getirdiği doğru mu?" sorusuna: "Hayır, yanlış. Ne benim böyle bir teklifim var, ne de böyle bir çalışma var, ittifak olursa bir ittifak olur, yani şu anda Kılıçdaroğlu ve Akşener'le konuştuğumuz konuyu söylüyorum, ayrı bir ittifak oluşması durumu yok. Partiler açıklamalar yapabilir, bunda bir beis yok ama açıklama yapmak ayrı şey, ittifak olmak ayrı şey. Benim şimdi üzerinde durduğum, 6 partinin birlikte

bulunacağı bir ittifakın muhtevası, içeriği konusunda bir istişare” şeklinde yanıt vermiştir (Gazete duvar, 2022).

Konuşmasında Davutoğlu, 'nasıl bir Millet İttifakı'ndan yana olduğunu ise:

"Tüm liderler konuşup yeni ittifakı oluşturacağız. Millet İttifakı 2018 ve 2019 seçimlerinde Cumhur İttifakı'nın ortaya çıkması sonrasında seçim ittifakı olarak ortaya çıktı ve önemli de bir başarı sağladı, bu reddedilemez. Ancak yeni bir dönem ve yeni bir seçime doğru giderken halkın beklentisi de Türkiye'nin şartları da çok daha niteliksel olarak içi dolu, çerçevesi oturmuş bir iş birliği, bu beklenti var. Dolayısıyla halk, muhalefet partilerinin bu anlamda sadece bir seçim ittifakı değil 'Türkiye'ye yeni bir vizyon' ittifakı kurması beklentisi içinde, yani bir seçim kazanabilirsiniz ama sonrasında istenilen neticeler hasıl olmayabilir, benim kastettiğim seçim ittifakından çok bir vizyon ittifakı” şeklinde ifade etmiştir (Gazete duvar, 2022). İlkeler baştan belirlendiğinde seçim öncesi bir partinin görüş değiştirmesi de önlenmiş olacak ve aday konusunda da bir ayrılık çıkmayacak, herhalde bütün bunların düzenlenmesi kast ediliyor değil mi?" sorusuna Davutoğlu: "Olabilecek ani gelişmelere birlikte refleks gösterebilmek, yani esas itibarıyla şu; bir gün Bahçeli'nin 2002'de yaptığı gibi seçime gitme sürpriziyle bizi karşı karşıya bırakırsa o günden başlayarak tartışacağımız konuları şimdiden tartışmak. Kısa bir süre içinde onları açıklığa kavuşturmak doğru değil, sükunetle bunları kendi aramızda tartışmamız gerekir. Siyasi partiler olarak önceliklerimiz farklı, siyasi görüşlerimiz, siyasi tabanlarımız farklı, geçmişlerimiz siyasi anlamda farklı olabilir ki ben bu farklılıkları olumlu görüyorum. Türkiye'nin ana siyasi damarlarını temsil eden herkes bu 6 parti içinde var, dolayısıyla bizim bir konuda anlaşmamız, bir çerçeve oluşturmamız tabanları da rahatlatacak, Türkiye'ye de bir vizyon verecektir. Hepimizin önyargısız, önkoşulsuz şekilde bir araya gelmesi ve bu çerçeveyi oturtması lazım. Türkiye'de yeni bir şey inşa edilecekse bu farklılıklardan bir ortak süreç yönetimi çıkarmak gerekiyor" şeklinde yanıt vermiş ve amaçlarının sürpriz bir seçime önceden hazırlıklı olmak olduğunu altını çizmiştir (Gazete duvar, 2022).

2.5. Memleket Partisi

17 Mayıs 2021'de Muharrem İnce tarafından kurulan siyasi bir partidir. Partinin simgesi; “mavi renkli, döngüsel, birbirinden bağımsız yedi spiral ve nokta ikonundan ve içinde nazar boncuğu” şeklindedir. Memleket Partisi, TBMM'de iki milletvekili tarafından temsil edilmektedir. Karabük milletvekili Hüseyin Avni Aksoy ve Yalova milletvekili Özcan Özel partinin milletvekilleridir. Partinin genel başkanı Muharrem İnce'dir (Memleket partisi, 2022).

Memleket Partisi, adını Muharrem İnce'nin 4 Eylül 2020 tarihinde başlattığı Memleket Hareketi'nden almakta ve hareketin devamı niteliğindedir. Partinin kurulması için planlanan tarih 19 Mayıs 2021 olmasına rağmen parti kuruluş dilekçesini 17 Mayıs 2021'de İçişleri Bakanlığına sunmuş

ve parti resmen kurulmuştur. Memleket Hareketi, 4 Eylül 2020³'de Sivas'ta "Bin Günde Memleket Hareketi" sloganı ile Muharrem İnce tarafından kurulmuştur. İnce, parti içi muhalefet olmadıklarını, Türkiye'ye yeni bir seçenek sunulduğunu, Türkiye'nin barışa ve bölüşüme ihtiyaç duyduğunu ve hareketin amacının bunları gerçekleştirmek olduğunu ifade etmiştir. İnce, Memleket Hareketini "Bugün başlattığımız hareketin adı '1000 günde Memleket' hareketidir" ifadesiyle açıklamıştır. Partinin iç tüzüğünde "Atatürk ilke ve devrimleri üzerine inşa edilen, hukukun üstünlüğünü, kuvvetler ayrılığını, eşitliği, özgürlüğü, emeği, toplumsal barışı ve refahı, hakça bölüşümü, sürdürülebilir ekonomik kalkınmayı ve muasır medeniyet seviyesini hedefleyen çağdaş, 'Cumhuriyetçi demokrat' bir parti" olarak parti tanımlanmaktadır (Memleket partisi, 2022).

Parti, 2022 yılında gerçekleştirilen Çankırı'nın Orta ilçesine bağlı Dodurga beldesinde yapılan belediye başkanlığı seçimine katılmış ve partinin adayı Osman Dede 22 oy almış ve beşinci parti olmuştur (Ysk, 2022).

2.5.1. Memleket Partisi'nin Söylemleri

Memleket Partisi genel başkanı Muharrem İnce, basın yayın organları ile iyi ilişkilere sahip olan bir liderdir. Muharrem İnce, aynı zamanda 2018 Cumhurbaşkanlığı seçiminde Cumhurbaşkanı adayı olan bir kişi olarak bu süreçlerin nasıl işlediği hakkında bilgi sahibidir. Muharrem İnce, 2018 cumhurbaşkanlığı seçimlerinde %30,67 oy oranı ile ikinci olmuştur. 45 gün içinde 75 il bazında 107 miting gerçekleştirmiş bir kişidir. Kısa sürede gerçekleştirmiş olduğu bu mitinglerin oy oranına da etki ettiği görülmektedir.

Muharrem İnce, söylemlerinde AKP'yi oldukça sert bir şekilde eleştirmektedir. Aynı zamanda Adalet ve Kalkınma Partisine hiçbir zaman Adalet ve Kalkınma Partisi olarak hitap etmemiştir. Söylemlerinde ya adaleti olmayan kalkınma partisi olarak ya da adaletsiz kalkınma partisi olarak adlandırmaktadır.

Muharrem İnce'nin sığınmacılar konusundaki yaklaşımı, aşağı yukarı Zafer Partisi ve Ümit Özdağ ile aynıdır. Muharrem İnce, Suriyelilere yapılan bedava konut projelerini eleştirmekte ve iktidarı kendi vatandaşına sahip çıkmamakla itham etmiştir. Hatta bu durumu akıl tutulması olarak adlandırmakta ve bu yapılanların hesabının sandıkta sorulacağını dile getirmiştir. Kurulacak olan ilk sandıkta adaletsiz kalkınma partisinin gideceğini, kendi vatandaşına yapılmayan bir şeyin sığınmacılara yapılmasını uygun bulmadığını ve bunun hesabını vatandaşın sandıkta soracağını ifade etmiştir. Parti olarak yaz aylarında güney ve ege kıyılarında halk ile buluşmalar gerçekleştirdiğini ve vatandaşların dertlerini dinlediğini söyledi. Vatandaşın perişan olduğunu, dert babası olduğunu ve kan ağladığını dile getirmiştir. Hatta sözlerine devam ederken Anamurlu 75 yaşındaki bir vatandaş örnek olarak vermiş ve pazarcı amcanın söylediklerini kendi ifadesi ile şu şekilde dile getirmiştir:

"İki evladım var. İkisi de üniversite mezunu, ikisi de işsiz. Burada yanımda mısır satıyorlar. Benim başka gelirim yok, emekliliğim yok. Tarlada çalışıyorum sabahtan akşama, gelip burada 3 kuruşa satıyorum. Geçinemiyoruz. Kurtar bizi başkanım" diyor (Malatya cadde, 2022).

Muharrem İnce, konuşmasında halkın direnişlerine de bir tırnak açarak onların dertlerini dile getiriyor. Muğla Deştin Köyü çimento fabrikasına tepkili olan halkın direnişinden söz etmektedir. Hatta bu direnişe Memleket Partisi olarak destek verdiklerini dile getirmektedir. Muğla Deştin Köyü vatandaşı olan bir kişinin söylemi ile örnek vermekte ve "Geçen sene yangından kurtardığımız bu

³ Sivas Kongresi'nin yıl dönümü

ağaçları, şimdi çimento fabrikası için kestirmeyeceğiz, kurban etmeyeceğiz” demektedir. Konuyu başka bir açıdan ele alan İnce, doğal güzelliği ile ün salan deniz kenarında yer alan il ve ilçelerin büyük bir ranta ve ortaklığa kurban gittiğini ifade etmektedir. ÇED Raporlarının Bakanlık tarafından verildiğini, imar ruhsatının ise muhalefet belediyelerinden alındığını ifade eden İnce, iktidar ve muhalefetin gül gibi geçinip gittiğini beyan etmiştir. Memleket Partisi'nin bu rant ortaklığını bozacağını ve kimseden korkularının olmadığını söylemiştir. Partinin doğruya doğru yanlışa yanlışı dediğini, ilkeli bir siyaset yaptıklarını, başlarının dimdik oluşunu ifade etmiştir. Vatanını ve memleketini seven, vatani uğruna can vermeye hazır olan memleket sevdalılarına seslenmektedir:

“Bu canım, güzel memleketimizi birbirine peşkeş çeken rant ittifakına, yağmaya, talana birlikte son verelim! Gerçekleri siz de görün! Doğayı, çevreyi, maviyi, yeşili bu rantçılara karşı birlikte savunalım, doğal güzelliklerimizin yok edilmesine karşı sessiz kalmayalım”
(Malatya cadde, 2022).

Birlik olmanın ne kadar önemli olduğunu altını çizmekte olan İnce, ranta karşı olduğunu da dile getirmektedir.

Anketlerde Memleket Partisi'nin yer almamasını da değerlendiren İnce, kendi anketlerinin “yolda, sokakta, çarşıda ve pazarda olduğunu” ifade etmiştir. Konuşmasında şehit haberlerine de yer veren İnce, Memleket Partisi'nin Türkiye'yi bölmeye çalışan terör faaliyetlerinin bir an önce çözülmesi gereken sorunlardan birisi olduğunu ifade etmiştir. Kahraman Mehmetçiklerin, ülke sınırında ve sınır ötesinde milletimize karşı olan bütün tehlikeleri bertaraf ettiğini, terör örgütlerinin Suriye ve Irak sınırları üzerinden Türkiye'ye girme girişimlerinin önlendiğini ve terör koridorları oluşturulmasını engellediklerini dile getirmiştir. Türkiye'nin PKK/YPG ve DEAŞ dâhil bütün terör örgütleri ile etkin ve aktif bir mücadele sürdürmekte olduğunu açıklamıştır. Terörle mücadele etmenin partinin temel öncelikleri olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca şehit haberleri verilirken şehit sayılarının artmasına rağmen bu durumun normalleştirildiğini, sıradanlaştırıldığını ifade etmektedir. İktidar ve muhalefet partilerinin şehit haberleri hususunda gerekli tepkileri vermediklerini dile getirmiştir. Sığınmacılar konusundaki görüşlerini ifade eden İnce, AKP'nin sığınmacılara kucak açtığını, onları desteklediğini, koruduğunu ve ülkenin sığınmacı akımına maruz kaldığını ifade etmiştir. Sığınmacı akımının Türkiye'yi bir uçurumun kenarına ittiğini, sığınmacıların ve sorunlarının her geçen gün arttığını ve bu durumun Türkiye'nin demografik yapısını değiştirmekte olduğunu ifade etmiştir. Bu konuda AKP'nin oy kaygısı ile hareket ettiğini de sözlerine eklemiştir (Malatya cadde, 2022).

23 Temmuz'da iptal edilen KPSS'ye değinen İnce, Türkiye'de yaşanan ilk skandal bu değil ve cemaat bağlantılı bir skandaldır dedi. Adaleti olmayan kalkınma partisinin adaleti sağlamasının beklenmemesi gerektiğini, sınava giren adayların mağdur olduğunu, adayların bir sürü masraf yaptıklarını, emeklerinin ziyan olduğunu ve strese girdiklerini dile getirmiştir. Vatandaşın mağduriyetlerinin giderilmesi adına idarenin hizmet kusurunu olduğunu ve yargıya gidip dava açılmasını gerektiğini beyan etmiştir. Hükümetin cemaat bağlantıları bitmeden sınavlara güven olmayacağını, liyakat konusunun çok önemli bir husus olduğunu dile getirmiştir. Tehlikenin çok büyük olduğunu, sorunun KPSS'nin güvenliği olmadığını, sorunun Türkiye'nin güvenliği olduğunu dile getirmiştir. Sorun çözümünün Cumhurbaşkanı'na bağlı Devlet Denetleme Kuruluyla ya da taraflı yargıyla olmayacağını dile getiren İnce, ÖSYM soruşturmasıyla da bu sorunun çözülmeyeceğini dile getirmiştir. Sorunu kimin çözeceğini ise seçimde ampule oy basmayarak vatandaşın çözeceğini belirtmiştir. Memleket Partisi'nin ise bu çözümde cesur olacağını ifade etmiştir. İnce, konuşmasının ilerleyen dönemlerinde konuyu öğretmenlik kanununa getirmiş ve öğretmenlik kanununa kimsenin anlam veremediğini, öğretmenlerin hepsini hayal kırıklığına uğrattığını, öğretmenlik eğitiminin,

kıdemlerinin, mesleki tecrübelerinin sınav şartına bağlanmasının yanlış olduğunu ve bunların yok sayıldığını dile getirmiştir. Memleket Partisi'nin öğretmenlerin yanında olduğunu ve öğretmenler kanununu ise kabul etmediğini dile getirmiştir. Öğretmenliğin zaten hali hazırda zor bir meslek olduğunu, Öğretmenlik Meslek Kanunu ile sözleşmeli, ücretli öğretmenliğin kabul edilmemesi gerektiğini, sınav ile zam almanın yanlışlığını ve öğretmenlere itibar kaybettiğini ifade etmiştir (Malatya cadde, 2022).

İktidarın kadın cinayetlerine sessiz ve seyirci kaldığını ifade eden İnce, iktidara bu durumun daha ne kadar devam edeceğini sordu. İlaveten İstanbul Sözleşmesi'ne konuyu getirip iptal edilen sözleşmenin yerine neyin koyulacağını da sormuştur. Korunamayan, öldürülen bütün kadınların vebalinin iktidar partisi üzerinde olduğunu da dile getirmiştir. Muharrem İnce, konuşmasına son verirken Memleket Hareketi ile 2020'de yola çıkılan durumun değişmediğini ve aynı ilkelerin devam ettiğini dile getirmiştir. Memleket Partisi'nin doğruya doğru yanlışa yanlışı diyen, Türkiye'yi "ilkeli siyaset" ile tanıştırmayı hedefleyen bir parti olduğunu dile getirmiştir. Türkiye'nin aydınlık yarına kavuşması, güçlü, bağımsız ve özgür bir Türkiye için savaş verilmesi gerektiğini ve bu savaşın birlikte verilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu ülkenin iyi insanlarına güvendiğini, iyi insanların da onlara güvenmesi gerektiğini dile getirmiştir (Malatya cadde, 2022).

2.6. Zafer Partisi

Zafer Partisi, 26 Ağustos 2021'de Ümit Özdağ liderliğinde kurulan siyasi bir partidir. Partinin ambleminde ay yıldız şeklinde tasarımı yapılan meşale mevcuttur. Zafer Partisi'nin genel merkezi Çankaya, Ankara'da yer almaktadır. TBMM'de parti İstanbul milletvekili olan Ümit Özdağ tarafından temsil edilmektedir. Partinin genel başkanı, Ümit Özdağ'dır (Wikipedia, 2022). Zafer Partisi, Ayyıldız Hareketi'nin devamı niteliğindedir. Partinin amacı, Türkiye'de yer alan göçmenlerin (Suriyelilerin) kendi ülkelerine geri gönderilmesidir. Ümit Özdağ ve partinin, cumhurbaşkanlığı seçiminde Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş'ı desteklediklerini ve aday olarak Yavaş'ın gösterilmesi gerektiğini ifade etmektedir (Zafer partisi, 2022).

Zafer Partisi'nin oluşum nedeni ve partinin temel gündemi ise, AK Parti ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yanında Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) başta olmak üzere muhalefet partileriyle ters düştükleri ve "stratejik göç mühendisliği" olarak adlandırdıkları sığınmacı politikalar, yolsuzluk, başarısız olan ekonomi politikaları, 2002'den itibaren iktidar olamayan mevcut muhalefet partilerinin varlığı ve ülkenin belli başlı siyasi partilerinin tekelinde olmasıdır (Zafer partisi, 2022).

Zafer Partisi tarafından 2021 yılında "Kuruluş Manifestosu" yayınlanmıştır. Zafer Partisi'nin kendisine ait bir medya grubu olup Zafer TV olarak internet üzerinden varlığını devam ettirmektedir. Ayrıca DEVA Partisinde olduğu gibi kendi bültenine sahip olduğu ifade edilebilir. Zafer Yakında Gazetesi, Zafer Partisi kurulduğu andan itibaren faaliyet göstermektedir. Zafer Yakında Gazetesi, bir yılı aşkın bir sürece sahip olmakla birlikte üçüncü sayısı yayındadır. DEVA Bülteninde olduğu gibi Zafer Yakında Gazetesi, sadece internet üzerinden okurları ile buluşmaktadır (Zafer partisi, 2022).

2.6.1. Zafer Partisi'nin Söylemleri

Zafer Partisi lideri ve genel başkanı olan Ümit Özdağ, CHP ve İyi Parti'nin cumhurbaşkanlığına Erdoğan'ın aday olmasına verdikleri desteği geri çekmesine sebep oldu. Ümit Özdağ tarafından dile getirilen, Zafer Partisi'nin Erdoğan üçüncü defa cumhurbaşkanlığına aday olamaz çıkışının muhalefet partileri üzerinde etkili olduğunu ve görüşlerini değiştirmelerine sebebiyet verdiğini ifade etmiştir. Ümit Özdağ şahsi twitter hesabı üzerinden; "*Zafer, CHP ve İyi Parti'nin*

sığınmacılar gibi Erdoğan politikasını da değiştirdi. Muhalefete muhalefet etmiyoruz, muhalefet öğretiyoruz” şeklinde ifadelerde bulundu (t24, 2022).

Partinin temel gündemi olan sığınmacılar hakkında ise gerekirse zorla yollayacaklarını dile getirmiştir. Hatay ve Samandağ’da ziyaretlerde bulunan Özdağ, kentteki temaslarında Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kursları (HATMEK) Salonu’nda partili arkadaşlar ile birlikte olmuştur. Özdağ, sığınmacılar hakkındaki görüşlerini ise,

“Suriyelilere karşı bir düşmanlığımız yok. Allah kimsenin başına Suriyelilerin başına gelen bir felaketi vermesin ama biz de Suriye’de yaşananları Türkiye’de yaşamak istemiyoruz. Buna izin de vermeyiz. Biz sığınmacıları gerekirse zorla yollayacağız” diyerek dile getirdi.

Ümit Özdağ, partinin amaçlarını net olarak ifade etmek ile birlikte sığınmacı düşmanı olmadığını, fakat Türkiye’nin de bir Suriye olmasını istemediğini dile getirmektedir. Özdağ, gerçekleştirdiği halk ziyaretleri ile esnafın nabzını da ölçmektedir. Vatandaşlar ile birlikte olan Özdağ, sık sık halk ile sohbet etmekte ve fotoğraf çektirmektedir (Cumhuriyet, 2022).

Zafer Partisi, 4 Aralık 2022 tarihinde Afyon Çakmak Otelde, ekonomi çalıştayı düzenlemiş ve başarı ile çalıştayı tamamlamıştır. Ekonomi çalıştayı, toplamda üç saat sürmüş olup geniş bir katılımı ile gerçekleşmiştir. Çalıştayı başında Afyonkarahisar il başkanı E. Albay Mevlüt Tekdemir bir konuşma gerçekleştirmiştir. Konuşmasına Tolstoy ‘un “Tüm muhteşem hikâyeler iki şekilde başlar: “Ya bir insan bir yolculuğa çıkar ya da şehre bir yabancı gelir” sözü ile başlamıştır. Zafer Partisi’nin bu toprakların bir evladı olduğunu yabancı olmadığını yinelemiştir. Zafer Partisi’nin, bugüne kadar gittiği her yerde, yaptığı her toplantıda büyük bir memnuniyet ile karşılandığını ve tahmin edilen oy oranlarının %8-9 bandında olduğunu gördüklerini dile getirmiştir. Ayrıca bu oy oranın gayet iyi bir oran olduğunu, ancak yeterli olmadığını, fakat partinin bu yolda doğru şekilde ilerlediğini ifade etmiştir. “Binlerce uyuyanı uyandırmak için bir uyanık yeter” prensibi ile partinin uyandırma vazifesini üstlenen yeni bir Kuva-yi Milliye hareketi olarak gördüklerini dile getirmiştir. Konuşmasına devam ederken mülteci sorununa dikkat çekmiş, sığınmacıların fazla olması ile birlikte ülkenin gizli bir istila altında olduğunu, Yunanistan’ın adalarımızı işgal ettiğini, Amerika’nın 24 bin askeri ile Dedeoğaç’ta konuşlandığını, Suriye’nin doğusunda 100 bin PKK/PYD askerinin eğitildiğini, İstanbul’un göbeğinde Taksim meydanında Suriyelilerin bomba patlattığını, Gaziantep’e roket atıldığını, İran’dan sonra ülkemizde karışacağı korkusunu yaşadığını ifade ederken ekonomik sıkıntılarında buna eklendiğini dile getirmiştir. Bu durumda uykuda olan halkı uyandırma görevinin Zafer Partisi’ne verildiğini ifade etmiştir. Zafer Partisi’nin, sığınmacı politikası ile öne çıktığını fakat sığınmacı politikasının dışında politikalarının da var olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca ülkede yer alan sığınmacıların vücudu tehdit eden üçüncü evre kanser hücrelerine benzediğini söylemektedir.

“13 milyonu kontrolsüzce ülke içine girerken bunların 1.750.000 kişisine T.C. vatandaşlığı verildi, 745 bin kişisi bu seçimde oy kullanıp benim çocuklarımın geleceğine karar verecek, devlet 10 yılda sığınmacılara bizim cebimizden 144,8 milyar dolar verdi, 2 milyon tanesi kayıt dışı işsiz olarak çalışırken benim 5 milyon gencim iş bulamıyor, zaten bize anca yeten gıda ve mülk fiyatları artık satın alınamaz noktasına geldi, bu tümörü atmadan vücudunuzu yaşatamazsınız!” dediklerini dile getirmektedir.

Hatta bir adım ileri giderek “ölüyoruz ama farkında değiliz” söyleminde bulunmuştur. Zafer Partisi’nin son zamanlarda sıkı bir ambargo altında olduğunu dile getiren Tekdemir, kısıtlı imkânlarda

politikalarını ifade edebildiklerini söyledi. Çalıştay vesilesi ile tüm vatandaşlara: “İstiklal marşımızın ilk kelimesi “Korkma” ile başlar. Bizler bu partiyi kurarken korkmadık, sizler de korkmayın” şeklinde seslenmiştir. “Ya taraf olursun ya da bertaraf olursun” söyleminin halkı korkutmak için var olduğunu, fakat bu durumun Zafer Partisi iktidarı ile değişeceğini dile getirmektedir. Vatandaşlardan sonra iş adamlarına seslenen Tekdemir, Atatürk’ün sözleri ile Türk milletini övmüş ve gençlerimizin işyerlerinde çalıştırılması gerektiğini dile getirmiştir. Ayrıca “Ama bizim gençlerimiz iş beğenmiyor ne yapalım işçi bulamıyoruz” ifadesinin bir mazeret olduğunu ve bu mazeretten bir an önce vazgeçilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Meslek liselerinin itibarının geri verilmesi gerektiğini, gençlerimizin el becerisinin tekrardan verilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca Afyon merkezdeki meslek lisesi ana binasının neden müze haline getirildiğini de sormaktadır. Bu konunun tartışılması gerektiğini ifade etmiştir. Ekonomi çalıştayında en son konuşmayı gerçekleştiren Dr. Aslan Yaman, Türkiye’nin ekonomisindeki sorunların temellerini, kronikleşen durumları, Zafer Partisi iktidarında gerçekleşecek ekonomik büyüme, kişi başına düşen geliri, yapılacak yolları, ihracat oranlarını, işsizlik ve enflasyon oranlarını, dış borçta gerçekleşecek azalım hedeflerini yıl bazında dile getirmiştir (Afyon yerel basın, 2022).

Fatih Altaylı tarafından paylaşılan parti oy oranları ve genç seçmenlerin durumu kamuoyu üzerinde dikkate değer bir etki oluşturdu. “Partinin oy oranı üzerinde Ümit Özdağ’ın olumlu ya da olumsuz bir etkisi olmadığını fakat genç seçmenin oy oranının %13’ün üzerinde olduğunu dile getirmiştir. Bu oran Zafer Partisi’nin oy oranının dört katına denk geliyor. 50 yaş üzeri seçmenden aldığı oy oranı düşünüldüğünde ise bu oran tam on kata kadar çıkıyor” (Halk TV, 2022). Bu açıklama ile Zafer Partisi’nin, genç seçmenler tarafından tercih edilme oranının artışta olduğunu ifade edilebilir.

3. BAĞIMSIZ TÜRKİYE PARTİSİ, DEVA PARTİSİ, GELECEK PARTİSİ, MEMLEKET PARTİSİ VE ZAFER PARTİSİNİN MEDYA ANALİZİ

Partilerin medya bağlantıları analiz edilirken önce sosyal medya yayın süreleri hakkında bilgi edinilmiştir. Sosyal medyada youtube, instagram, twitter ve tik tok yayın sürelerine bakılmıştır. Aşağıdaki tabloda youtube, instagram, twitter ve tik tok yayın süreleri verilmiştir.

Tablo 1: Sosyal Medya Uygulamalarının Yayın Süreleri

YouTUBE	Instagram	Twitter	Tik Tok
Kısa özet 7-8 dakika	Hikâye 15 saniye	Hikâye 140 saniye	15 saniye
Eğitici özet 15 dakika	Reklam 120 saniye	Uzun video 10 dakika max	60 saniye
Konuk alma 30-60 dakika	Akış 60 dakika-10 dakika		3 dakika
	Reels 60 saniye		10 dakika
	Canlı yayın 4 saat		

Sosyal medyada yayın süreleri tablosunda yer alan youtube kısa özet sunumu 7-8 dakika içerisinde yapılmakta ve süre aşılmadığı takdirde doğru sürede doğru mesajın rahatlıkla karşı taraf tarafından anlaşıldığı tespit edilmiştir. Youtube programında, eğitici bir özet sunulacaksa eğer tercih edilen sürenin max. 15 dakika ile sınırlı olması gerektiği belirtilmektedir. Youtube kanalında bir konuk alınacak ve sohbet yapılacak ise konu ile ilgili olarak bu sürenin 30 dakika ile 60 dakika (1 saat) arasında olması gerektiği ifade edilebilir. Instagram, şu anda Türkiye’de ve Dünyada en çok tercih edilen kişisel medya kanallarından bir tanesidir. Instagram hesabı üzerinden doğru bir mesaj verebilmek için hikâye 15 dakika, reklam 120 saniye, akış 10 dakika ya da 60 dakika, reels 60 saniye ve canlı yayın süresi ise 4 saattir. Twitter hesabında ise bir mesajın en doğru şekilde aktarılması için gerekli olan süre 140 saniyedir. Twitter hesabı üzerinden eğitici uzun bir video paylaşımı yapılacaksa eğer süre max. 10 dakikadır. Tik Tok, son dönemlerde gençler tarafından sıklıkla tercih edilen ve kısa

videoların yer aldığı bir sosyal medya platformudur. Gençlere ulaşmanın en önemli yollarından birisi onların hayata bakış açısını görmek ve onları etkilemektir. Tik Tok bu noktada önemli bir mecraadır. Tik Tok içinde yer alan videolar genellikle kısa süreler içinde verilmektedir. 15 saniye, 60 saniye, 3 dakika ve son alınan karar ile 10 dakika olması planlanmaktadır.

Sosyal medya yayın sürelerine baktıktan sonra söz konusu beş muhalefet partisinin parti medya çözümlerinin yapılması yerinde olacaktır. Aşağıdaki tabloda partilerin sosyal medya çözümleri yer almaktadır.

Tablo 2: Partilerin Sosyal Medya Çözümleri

Partilerin Medya Çözümleri	
Deva Partisi	2 dk. az
Zafer Partisi	2 dk. ve üzeri
Gelecek Partisi	Uzun süreli
Memleket Partisi	30 sn- 5 dk.
Bağımsız Türkiye Partisi	Max 6 dk.

Partilerin medya çözümleri yapılırken partilerin resmi internet sitelerinde yer alan videolar ve parti programı çekimleri temel alınmıştır. Partilerin resmi internet siteleri temel alınarak yapılan analizde Bağımsız Türkiye Partisi'nin çözümlerinin max. 6 dakika sürdüğünü, DEVA Partisi'nin çözümlerinin 2 dakikadan daha az olduğu, Gelecek Partisi'nin çözümlerinin genelde uzun süreli olduğu, Memleket Partisi'nin çözümlerinin 30 saniye ile 5 dakika arasında değiştiğini ve son olarak Zafer Partisi'nin çözümlerinin ise 2 dakika ve üzeri olduğu tespit edilmiştir. Partilerin medya çözümleri analizinin neticesinde DEVA Partisi'nin çok kısa süreli çözümler yaparak daha avantajlı olduğunu söylemek mümkündür. Gelecek Partisi'nin medya çözümlerinin ise çok uzun süreli olması dikkat çekmektedir.

Çalışmada esas alınan beş muhalefet partisinin medya durumlarına bakılması uygun görülmektedir. Partilerin medya durumlarının analiz edilmesinde ise öncelikli olarak google araması, twitter, youtube, facebook, instagram, tik tok, flickr, linkedIn, partilerin resmi internet siteleri, apple uygulaması, spotify çalma listeleri ve medya grupları analiz edilmiştir. Aşağıdaki tabloda partilerin sosyal medya durumları verilmektedir.

Tablo 3: Partilerin Sosyal Medya Durumları

Partiler	Google Araması	Twitter	Youtube	Facebook	Instagram	Tik Tok	Flickr	LinkedIn	Kendi Sitesi	Spotify Çalma Listesi
DEVA	96	+	+	+	+			+	+	+
Zafer	97	+	+	+	+			+	+	+
Gelecek	92	+	+	+	+			+	+	
Memleket	88	+	+	+	+	+	+		+	
BTP	110	+	+	+	+	+		+	+	

Yapılan analiz ile birlikte google aramasında en çok adı geçen partinin (reklam hariç) Bağımsız Türkiye Partisi olduğu tespit edilmiştir. Bağımsız Türkiye Partisi'nin 2001 yılında kurulan eski bir parti olmasından dolayı adının çok geçmesi doğal karşılanmaktadır. Fakat diğer partilerin kendi içinde google aramaları değerlendirildiği zaman ise en genç parti olmasından ötürü Zafer Partisi'nin google arama sonuçlarının diğerlerinin üzerinde olması takdire şayandır. Beş muhalefet partisinin sosyal medya kullanımında twitter, youtube, facebook, instagram ve partilerin resmi internet sitelerinin olduğu görülmektedir. Bu konuda beş muhalefet partisi de eşit konumdadır. Fakat Instagram'da hikâye paylaşımı yaparken müzik ekleme kısmında yer alan Zafer Partisi'ne ait "Zafer

Bizimdir” şarkısı dikkat çekmekte olup medya kullanımında partiyi ileri bir seviyeye taşımaktadır. Zafer Partisi’nin aynı zamanda seçim belgeseli de mevcuttur. Bunlardan yola çıkarak Zafer Partisi’nin sosyal medyada etkin bir görünürlüğe sahip olduğu ifade edilebilir. LinkedIn uygulamasına bakıldığında ise diğer partilerden farklı olarak Memleket Partisi’nin LinkedIn uygulamasına sahip olmadığı tespit edilmiştir. Tik Tok adlı uygulamanın ise sadece iki parti tarafından kullanılıyor olması öne çıkan bir ayrıntıdır. Memleket Partisi ve Bağımsız Türkiye Partisi tarafından aktif olarak Tik Tok kullanılması dikkat çekmektedir. Flickr adlı uygulamanın ise sadece Memleket Partisi tarafından kullanıldığı görülmektedir. DEVA Partisi’nde diğer partilerden farklı olarak apple uygulamasının olması öne çıkmaktadır. DEVA Partisi ve Zafer Partisi’nin kendine ait Spotify uygulamasında çalma listesi mevcuttur. Partilerin medya durumları analiz edilirken kendilerine ait bir yayın organı olup olmadığına bakılmış, DEVA Partisi’nin “Deva Bülteni” ve Zafer Partisi’nin “Zafer TV”si ve “Zafer Yakında Gazetesi” öne çıkmaktadır. Partilerin kendi propagandasını yapabilecekleri bir alanın olması önem arz etmekle birlikte internet üzerinden kolaylıkla ulaşılabiliyor olması da bir artı olarak değerlendirilebilir.

Bağımsız Türkiye Partisi, DEVA Partisi, Gelecek Partisi, Memleket Partisi ve Zafer Partisi’nin medya durumlarının analiz edilmesinden sonra medyadaki izdüşümlerinin tahlil edilmesi doğru olacaktır. Söz konusu partilerin sosyal medyadaki izdüşümlerinin tahlili partilerin sosyal medya mecralarını nasıl kullandıkları yönünde ipucu vermesi adına önemlidir. Aşağıdaki tabloda partilerin sosyal medya izdüşümleri mevcuttur.

Tablo 4: Partilerin Sosyal Medya İzdüşümleri

Partiler	Twitter	Youtube	Facebook	Instagram	Tik tok
DEVA	11,5 b tweet 386,4 b takipçi	96.8 b abone	85b takipçi	4,334 gönderi 70.5 K takipçi	
Zafer	2,067 tweet 233,1 b takipçi	15.7 b abone	11b takipçi	1,223 gönderi 87.6 K takipçi	
Gelecek	4,303 tweet 244,8 b takipçi	12.1 b abone	184b takipçi	2,196 gönderi 29.9 K takipçi	
Memleket	2,567 tweet 82,4 b takipçi	7 b abone	20b takipçi	1, 169 gönderi 34,4 K takipçi	89,8 takipçi 2,2 M beğeni 489 video
BTP	2,637 tweet 42,6 b takipçi	3.28 b abone	44b takipçi	631 gönderi 6,465 takipçi	7006 takipçi 40,2K beğeni 134 video

Tablodan çıkan sonuçlara göre, DEVA Partisi’nin Youtube uygulamasında en çok aboneye sahip olduğu görülmektedir. DEVA Partisi’nin Twitter hesabına bakıldığında da yine en çok tweeti attığını ve takipçi sayısının diğer partilerden fazla olduğu görülmektedir. Bu durum DEVA Partisi’nin Twitter ve Youtube uygulamalarını etkin olarak kullandığı ve profesyonel bir ekip tarafından sosyal medyasının yürütüldüğü söylenebilir. Sosyal medyada parti izdüşümlerini analiz ederken Facebook uygulamasında durumun değiştiğini ve Memleket Partisi’nin en çok takipçiye sahip olduğu görülmektedir. Facebook uygulamasının beş parti tarafından aktif olarak kullanılmakta olduğunun da altı çizilmelidir. Instagram uygulamasına bakıldığında ise en çok takipçiye sahip olan parti Zafer Partisi iken en çok gönderi paylaşan parti ise DEVA Partisidir. Partiler içinde en çok dikkat çeken ise Tik Tok uygulamasıdır. Tik Tok uygulaması sadece Memleket Partisi ve BTP tarafından kullanılmaktadır. Tik Tok uygulamasında Memleket Partisi’nin video sayısının fazla olduğu ve

görüntülenme oranlarının gün geçtikçe arttığı görülmektedir. Diğer partilerin ise Tik Tok uygulamasının olmaması önemli bir husustur.

Partilerin medya analizini sona erdirmeden önce anket araştırmalarına da bakmakta fayda görülmektedir. Seçimlere az bir sürenin kaldığı bilinmekte olup araştırma şirketleri tarafından yapılan anket çalışmaları hız kazanmaktadır. Meridyen araştırma şirketi tarafından 5-10 Aralık 2022 tarihleri arasında üç büyükşehirde seçim anketi gerçekleştirilmiş, söz konusu ankete toplamda 6 bin 671 kişi katılmış ve anketler yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Meridyen araştırma şirketi tarafından yapılan anket sonuçlarına göre; AK Parti: %29,7-CHP: %24,3-İYİ Parti: %15-HDP: %8,3-Zafer Partisi: %8,2-MHP: %5-Memleket Partisi: %3,5-Deva Partisi: %3-Yeniden Refah Partisi: %1,7-Gelecek Partisi: %0,6-Bağımsız Türkiye Partisi: %0,5-Saadet Partisi: %0,3 oy almıştır. Anket sonuçlarına göre Bağımsız Türkiye Partisi, Deva Partisi, Gelecek Partisi, Memleket Partisi ve Zafer Partisi'nin oylarının toplamı yüzde 15 civarında olduğu görülmektedir. Ayrıca Zafer Partisi'nin almış olduğu oy oranının yüksek olması da dikkat çekmektedir. Bu oy oranının anket şirketinin Zafer Partisi'ne olan yakınlığının etkisi olup olmadığı seçimlerde tahlil edilecektir. Anket verilerine göre Bağımsız Türkiye Partisi'nin Haydar Baş liderliğinde olduğu gibi Hüseyin Baş liderliğinde de aynı sonuçları alabileceği tahmin edilmektedir. Anket sonuçlarından yola çıkarak dikkat edilmesi gereken bir diğer husus DEVA Partisi ve Memleket Partisi'nin yeni kurulan partilere nazaran daha fazla oy oranına sahip olmalarıdır (Gazete duvar, 2022).

Son olarak DEVA Partisi'ne bir ekleme yapmakta fayda var. DEVA Partisi'nin "Devaverse" adında bir internet sitesi mevcuttur. Partinin genel başkanı Ali Babacan önderliğinde 18 Mayıs 2022 tarihinde çarşamba günü saat 20.00 de bir miting gerçekleştirilmiş olup gençlerle metaverse evreninde bir araya gelinmiştir. Metaverse uygulaması olarak "Decentraland" tercih edilmiştir. DEVA Partisi, bu yönüyle Türkiye'de ilk ve tek olmuştur. Aynı zamanda parti teşkilatlanma çalışmalarını da online olarak yürütmektedir. DEVA Partisi, metaverse evreninde yer alan tek siyasi parti konumundadır (devaverse.io, 2023). Devaverse için uygulamada katılım formu yer almakta olup gençler bu forma başvuru yaparak avaturları ile metaverse evreninde bir araya gelmektedir. Ayrıca yapılan miting kayıt altına alınmış ve partinin youtube hesabında paylaşılmıştır. DEVA Partisi tarafından gerçekleştirilen ilk metaverse mitingi yaklaşık 9 dakika 29 saniye sürmüştür. Gençler tarafından yoğun katılım ile gerçekleştirildiği görülmekte olup tam sayı verilememektedir. Youtube hesabından paylaşılan video 9.725 kişi tarafından görüntülenmiş ve 461 beğeni almıştır (Youtube, 2023).

4. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Çalışmada beş muhalefet partisi esas alınmıştır. Bu partiler Bağımsız Türkiye Partisi, Demokrasi ve Atılım Partisi, Gelecek Partisi, Memleket Partisi ve Zafer Partisidir. Bağımsız Türkiye Partisinin 2001 yılında kurulması yönüyle diğer partilerden daha eski olması dikkat çekmektedir. Fakat çalışmada eşitlik sağlanması adına demeçler ve medya analizinde Hüseyin Baş'ın lider olduğu zaman dilimi tercih edilmiştir. Hüseyin Baş, babası Haydar Baş'ın yolundan gitmektedir.

Yapılan literatür taramasında söz konusu partilerden BTP'nin ve AK Parti'den ayrılması sebebi ile DEVA ve Gelecek Partilerinin akademik yazına konu olduğu fakat ayrıntılı analiz yapılmadığı ve tipolojilerinin incelenmediği tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmanın konusu olan beş muhalefet partisi birlikte çalışılmamış olup, bu çalışma ilktir. Çalışmada hem söylem analizi hem de medya analizinin tamamen özgün bir şekilde yapılması ve güncel durumları ayrıntılı bir şekilde gözler önüne sermesinden dolayı ulusal alana katkı sağlaması beklenmektedir. İlaveten çalışma konusunun özgünlüğü dikkate alınarak daha önce böyle bir çalışmanın yapılmamış olması konuyu daha da önemli hale getirmektedir.

Söylem analizi yapılırken partilerin odaklandıkları konular üzerinde daha hassas oldukları ve bir program ile öne çıktıkları görülmektedir. Örnek vermek gerekirse BTP gençlik vurgusu, DEVA ekonomi politikaları, Memleket Partisi seçim güvenliği ve Zafer Partisi sığınmacı politikaları gibi. Çalışmada Gelecek Partisi'nin söylem analizinde oldukça zorlanılmış olup en kısa tutulan söylem analizi Ahmet Davutoğlu'na aittir.

Medya ile bağlantılarında ise partiler çok yönlü olarak analiz edilmeye çalışılmıştır. Partilerin sosyal medya görünürlükleri ayrıntılı bir şekilde analiz edilmiş ve partilerin güçlü oldukları taraflar ön plana çıkarılmıştır. Sosyal medya kullanımında aktif ve profesyonel olarak DEVA Partisi'nin ön plana çıktığını ifade etmek mümkündür. Fakat Zafer Partisi'nin kendine özgü uygulamaları, belgeselleri, Zafer TV'si, Instagram'da yer alan "Zafer Bizim" şarkısı, Kuruluş Manifestosu onu diğerlerinden ayırmaktadır. Sosyal medyada gençlerin fazla yer almasından ötürü gençlik vurgusunu en iyi kullanan partinin BTP ve Hüseyin Baş olduğu görülmüştür. Fakat Memleket Partisi genel başkanı Muharrem İnce'nin de genç seçmen vurgusu gün geçtikte artmaktadır. Sosyal medya içinde Tik Tok uygulamasını en etkin ve verimli kullanan, görüntülenme oranları yüksek olan parti Memleket Partisidir. Beş muhalefet partisi içinde sadece BTP ve Memleket Partisi tarafından Tik Tok uygulamasının kullanılıyor olması dikkat çekmektedir. İlaveten Zafer Partisi'nin Tik Tok uygulamasını kullanmamasına rağmen anketlerde genç seçmenlerden oy alması önemli bir durumdur.

Partilerin sosyal medya çözümlerinde ise Gelecek Partisi'nin video sürelerinin diğer partilere nazaran daha uzun olduğu tespit edilmiştir. DEVA Partisi, Zafer Partisi, Memleket Partisi ve BTP'nin video sürelerinin max. 6 dakika olması dikkate değerdir. Bu durum söz konusu partilerin sosyal medyanın nimetlerinden yararlandığını ifade etmektedir. Seçmenin, parti ile arasında bağ kurabilmesi için anlaşılır olmak önemli bir ayrıntıdır. Partilerin yapacaklarını halkın anlayacağı şekilde anlatılması seçmen ile parti arasında doğrudan bir bağ kurmasına etki eder. Bu bağın Gelecek Partisi hariç DEVA Partisi, Zafer Partisi, Memleket Partisi ve BTP tarafından kurulduğu söylenebilir.

Sosyal medyada partilerin izdüşümlerinde ise Twitter uygulamasında tweet atımı ve takipçi sayısında DEVA Partisi'nin diğer partilerden önde olduğu görülmektedir. Youtube uygulamasında da abone sayısı dikkate alındığında en fazla aboneye sahip olan parti yine DEVA Partisidir. Facebook uygulamasında partilerin paylaşımlarının güncel olduğu, facebook uygulamasını aktif şekilde kullandıkları görülmektedir. Gelecek Partisi'nin facebook uygulamasında takipçi sayısı diğerlerine göre daha fazladır. Instagram uygulamasında gönderi sayısı olarak DEVA Partisi, takipçi sayısı olarak ise Zafer Partisi'nin ön plana çıktığı tespit edilmiştir. Bu veriler ışığında partiler içinde DEVA Partisi'nin sosyal medyayı aktif ve profesyonel olarak kullandığı ifade edilebilir.

Sosyal medya bir mesajın yayılması, benimsenmesi ya da dışlanması için en etkili mekânlardan bir tanesidir. Beş muhalefet partisinin de kendi çaplarında ve imkânları dâhilinde sosyal medyayı kullandıkları görülmekte olup takipçi sayıları açısından DEVA Partisi'nin öne çıktığı görülmektedir.

Etik Beyan

"Bağımsız Türkiye Partisi, Demokrasi ve Atılım Partisi, Gelecek Partisi, Memleket Partisi ve Zafer Partisinin Medya Analizi" başlıklı çalışmanın yazılması ve yayınlanması süreçlerinde Araştırma ve Yayın Etiği kurallarına riayet edilmiş ve çalışma için elde edilen verilerde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir.

Özdemir, M. (2023). Bağımsız Türkiye Partisi, Demokrasi ve Atılım Partisi, Gelecek Partisi, Memleket Partisi ve Zafer Partisinin Medya Analizi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 491-520.

Katkı Oranı Beyanı

Çalışmadaki yazarların tümü çalışmanın yazılmasından taslağın oluşturulmasına kadar tüm süreçlere katkı yapmış ve nihai halini okuyarak onaylamıştır.

Çatışma Beyanı

Yapılan bu çalışma gerek bireysel gerekse kurumsal/örgütsel herhangi bir çıkar çatışmasına yol açmamıştır.

KAYNAKÇA

Afyon Yerel Basın, (2022). “Zafer Partisi Ekonomi Çalışmayı Tamamlandı”. <https://www.afyonyerelbasin.com/zafer-partisi-ekonomi-calistayi-tamamlandi/71476/05> Aralık 2022).

Btp E-Arşiv, (2022). “En Çok AKP Sevindi Sevinmesin”. <https://btp.org.tr/en-cok-akp-sevindi-ama-bosuna-sevinmesin/>, 16 Kasım 2022.

Btp E-Arşiv 2, (2022). “Hüseyin Baş Altılı Masa Kararını Değerlendirdi”. <https://btp.org.tr/huseyin-bas-altili-masa-kararini-degerlendirdi/14> Kasım 2022.

Btp E-Arşiv 3, (2022). “Hüseyin Baş Fatih Altaylı'nın Sorularını Yanıtladı”. <https://btp.org.tr/huseyin-bas-fatih-altaylinin-sorularini-yanitladi/>12 Ekim 2022.

Btp E-Arşiv 4, (2022). “Hüseyin Baş Tele 1 De Enver Aysever'in Sorularını Yanıtladı”. <https://btp.org.tr/huseyin-bas-tele-1-de-enver-ayseverin-sorularini-yanitladi/> 4 Ekim 202.

Btp Parti Programı, (2022). <http://www.btp.org.tr/content/view/25/program> (15.10.2022).

Btp, (2022). <http://www.btp.org.tr>.

Cumhuriyet, (2022). “Zafer Partisi Genel Başkanı Ümit Özdağ Sığınmacıları Gerekirse Zorla Yollayacağız”. <https://www.cumhuriyet.com.tr/siyaset/zafer-partisi-genel-baskani-umit-ozdag-siginmacilari-gerekirse-zorla-yollayacagiz-2006698>). 27 Kasım 2022 Pazar, 19:28

DEVA Partisi e-arşiv, (2022). “Ali Babacan Kürt Sorunu Var ve Çözümü Eşit Vatandaşlıktan Geçiyor”. <https://devapartisi.org/parti/e-arsiv/ali-babacan-kurt-sorunu-var-ve-cozumuesitvatandaslktan-geciyor> 7 Aralık 2022.

Deva Partisi, (2022). <https://devapartisi.org/>.

Devaverse.io, (2023). <https://devaverse.io/>

Gazete Duvar Ekonomi, (2022). “Davutoğlu İhalelerde Ne Döndüğünü Gördüm Darbe Yaptılar”. <https://www.gazeteduvar.com.tr/ekonomi/2020/06/15/davutoglu-ihalelerde-ne-dondugunu-gordum-darbe-yaptilar>.

Gazete Duvar, (2022). “Davutoğlu Ayrı Bir İttifak Oluşması Durumu Yok”. <https://www.gazeteduvar.com.tr/davutoglu-ayri-bir-ittifak-olusmasi-durumu-yok-haber-1550594>.

Gazete Duvar, (2022). “Son Anket Yeni Partiler 16 Puanda Ak Parti Yüzde 30'un Altında”. <https://www.gazeteduvar.com.tr/son-anket-yeni-partiler-16-puanda-ak-parti-yuzde-30un-altinda-galeri-1593254>,12 Aralık 2022, 10:45.

Gelecek Partisi (2022). <https://gelecekkpartisi.org.tr/>.

Özdemir, M. (2023). Bağımsız Türkiye Partisi, Demokrasi ve Atılım Partisi, Gelecek Partisi, Memleket Partisi ve Zafer Partisinin Medya Analizi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 491-520.

Halk TV, (2022). “Genç Seçimde Zafer Partisi Sürprizi”. <https://halktv.com.tr/siyaset/genç-seçimde-zafer-partisi-surprizi-702582h>, 13 Kasım 2022.

Hürriyet Gazetesi, (2011). <http://www.hurriyet.-com.tr>, 10 Nisan 2011.

Malatya Cadde, (2022). “Memleket Partisi Sözcüsü Prof. Dr. İpek Özkal Sayan Gündeme Dair Açıklamalarda Bulundu”. <https://www.malatyacadde.com/memleket-partisi-sozcusu-prof-dr-ipek-ozkal-sayan-gundeme-dair-aciklamalarda-bulundu/69031/>.

Memleket Partisi, (2022). <https://www.memleketpartisi.org.tr/>.

Resmî Gazete, (2022). <http://www.resmigazete.gov.tr>.

Sallan Gül, S. ve Kâhya Nizam, Ö. (2021). "Sosyal Bilimlerde İçerik ve Söylem Analizi" Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2021 Sayı 42: Özel sayı 1, Denizli, ss. Ö181-Ö198.

Sözen, E. (1999). Söylem. Belirsizlik, Mübadele, Bilgi/Güç ve Refleksivite, Paradigma Yayınları, İstanbul.

T24, (2022). “Ümit Özdağ Zafer Partisinin Çıkışı CHP ve İyi Partinin Erdoğan’ın Adaylığına Verdikleri Desteği Geri Çekmelerine Neden Oldu”. <https://t24.com.tr/haber/umit-ozdag-zafer-partisi-nin-cikisi-chp-ve-iyi-parti-nin-erdogan-in-adayligina-verdikleri-destegi-geri-cekmelerine-neden-oldu,1078131>, 11 Aralık 2022, 10:01.

Wikipedia, (2022). [wikipedia.org](https://www.wikipedia.org).

Yeni Mesaj Gazetesi, (2022). <http://www.yenimesaj.com.tr>.

Youtube, (2023). <https://www.youtube.com/watch?v=YETOGQyv6Sg>.

Ysk, (2022). <http://www.ysk.gov.tr>.

Zafer Partisi, (2022). <https://zaferpartisi.org.tr/>.

Genişletilmiş Öz

Bağımsız Türkiye Partisi, Demokrasi ve Atılım Partisi, Gelecek Partisi, Memleket Partisi ve Zafer Partisi'nin Medya Analizi

Çalışmada Türkiye’de kurulan siyasi partilerden Bağımsız Türkiye Partisi, Demokrasi ve Atılım Partisi, Gelecek Partisi, Memleket Partisi ve Zafer Partisi’nin medya ve söylem analizi yapılmaktadır. Söz konusu partiler muhalefet partisi konumundadır. Çalışmanın amacı beş muhalefet partisinin sosyal medya kullanımında ne seviyede olduğunu tespit etmektir. Çalışma literatür taramasından, partilerin resmi internet sitelerinin incelenmesinden, parti liderlerinin ve sözcülerinin söylem analizlerinden ve partilerin sosyal medya analizinden oluşmaktadır. Çalışmada partilerin medya analizi yapılırken tamamen özgün bir yöntem kullanılmıştır. Partilerin google araması, youtube, facebook, instagram, twitter, linkedIn, flickr, apple uygulaması, resmi internet siteleri, spotify gibi farklı uygulamalar esas alınarak partilerin medya analizi yapılmaktadır. Çalışmada partilerin sosyal medya çözümlemeleri, sosyal medya izdüşümleri ve sosyal medya durumları analiz edilmektedir. Çalışmada sonucunda elde edilen bulgulardan birisi Bağımsız Türkiye Partisi dışındaki diğer partilerin, parti tipolojilerinin akademik yazına konu olmamasıdır. Çalışma sonucunda söylem analizinde partilerin odaklandıkları konular üzerinde daha hassas oldukları ve her partinin bir program ile öne çıktıkları tespit edilmiştir. Söz konusu partilerden Bağımsız Türkiye Partisi’nin gençlik vurgusu, Demokrasi ve Atılım Partisi’nin ekonomi politikası, Memleket Partisi’nin seçim güvenliği ve Zafer Partisi’nin sığınmacı politikası öne çıkmaktadır. Gelecek Partisi ve Ahmet Davutoğlu’nun söylem analizi tam ve net bir şekilde yapılamadığından hangi alanda öne çıktığı ile ilgili bilgi verilememektedir. Fakat Zafer Partisi’nin kendine özgü uygulamaları, belgeselleri, Zafer TV’si, Instagram’da yer alan “Zafer Bizim” şarkısı, Kuruluş Manifestosu onu diğer partilerden ayırmaktadır. Günümüzde sosyal medya kullanımında gençler bir numaradır. Sosyal medyada gençlerin fazla yer almasından ötürü gençlik vurgusunu en iyi kullanan partinin Bağımsız Türkiye Partisi ve Hüseyin Baş olduğu görülmüştür. İlaveten Memleket Partisi genel başkanı Muharrem İnce’nin de genç seçmen vurgusu gün geçtikçe artmaktadır. Sosyal medya içinde Tik Tok

uygulamasını en etkin ve verimli kullanan parti Memleket Partisidir. Tik Tok uygulamasının görüntülenme oranları en yüksek olan parti de Memleket Partisidir. Beş muhalefet partisi içinde sadece Bağımsız Türkiye Partisi ve Memleket Partisi tarafından Tik Tok uygulaması kullanılmaktadır. Sosyal medya kullanımı analizinde partilerin video süreleri gençlere, halka ve seçmene ulaşma noktasında önemli bir unsurdur. Partilerin video süreleri tahlil edildiğinde Gelecek Partisi'nin video sürelerinin diğer partilere nazaran daha uzun olduğu tespit edilmiştir. Partilerin sosyal medya kullanımında (reklam hariç) google aramasında ise Bağımsız Türkiye Partisi'nin adının sıklıkla geçtiği tespit edilmiştir. Zafer Partisi'nin sosyal medya görünürlüğünün diğer partilerden daha fazla olduğu ve farklı yollardan görünürlüğü sağladığı görülmektedir. Beş muhalefet partisinin sosyal medya kullanımında twitter, youtube, facebook, instagram uygulamalarına sahip oldukları ve partilerin resmi internet sitelerinin var olduğu görülmektedir. Bu konuda beş muhalefet partisinin de eşit konumda olduğu ifade edilebilir. Fakat atılan tweet sayısı, abone sayısı, takipçi sayısı ve görüntülenme oranlarının partiler içinde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Twitter uygulamasında atılan tweet ve takipçi sayısında Demokrasi ve Atılım Partisi'nin diğer partilerden önde olduğu görülmektedir. Youtube uygulamasında da abone sayısı dikkate alındığında en fazla aboneye sahip olan parti yine Demokrasi ve Atılım Partisidir. Facebook uygulamasında partilerin paylaşımlarının güncel olduğu, facebook uygulamasını aktif şekilde kullandıkları görülmektedir. Gelecek Partisi'nin facebook uygulamasında takipçi sayısı diğerlerine göre daha fazladır. Instagram uygulamasında gönderi sayısı olarak Demokrasi ve Atılım Partisi, takipçi sayısı olarak ise Zafer Partisi'nin ön plana çıktığı tespit edilmiştir. Bu veriler ışığında partiler içinde DEVA Partisi'nin sosyal medyayı aktif ve profesyonel olarak kullandığı ifade edilebilir. Flickr adlı uygulamanın incelenmesinde ise sadece Memleket Partisi tarafından kullanılmakta olduğu görülmüştür. Demokrasi ve Atılım Partisi'nde diğer partilerden farklı olarak apple uygulamasının olması öne çıkmaktadır. Demokrasi ve Atılım Partisi ve Zafer Partisi'nin Spotify uygulamasında kendine ait çalma listesi mevcuttur. Demokrasi ve Atılım Partisi'nin "Deva Bülteni" ve Zafer Partisi'nin "Zafer TV"si ve "Zafer Yakında Gazetesi" patilerin kendine ait yayın organları olduğuna işaret etmektedir. Demokrasi ve Atılım Partisi, Türkiye'de "metaverse" uygulamasına sahip ilk ve tek parti niteliğine sahiptir. Bağımsız Türkiye Partisi, Demokrasi ve Atılım Partisi, Gelecek Partisi, Memleket Partisi ve Zafer Partisi'nin sosyal medyanın nimetlerinden en iyi şekilde yararlandıkları ifade edilebilir. Söz konusu olan beş partinin halka ve seçmene ulaşma noktasında sosyal medyadan yararlandıkları ve sosyal medyayı aktif bir şekilde kullandıkları görülmektedir.

Extended Abstract

Media Analysis of Independent Turkey Party, Democracy and Atılım Party, Future Party, Country Party and Victory Party

In the study, the media and discourse analysis of the Independent Turkey Party, Democracy and Atılım Party, Future Party, Country Party and Victory Party, which are the political parties established in Turkey, are made. These parties are in the position of opposition parties. The aim of this study is to determine the level of social media usage of the five opposition parties. This study consists of literature review, examination of the official websites of the parties, discourse analyzes of party leaders and spokespersons, and social media analysis of parties. In the study, a completely original method was used in the media analysis of the parties and different applications such as google search of the parties, youtube, facebook, instagram, twitter, linkedIn, flickr, apple application, official websites, spotify were taken as basis. In addition in the study, the social media analysis, social media projections and social media situations of the parties are analyzed. One of the findings obtained as a result of the study is that the party typologies of other parties other than the Independent Turkey Party are not the subject of academic literature. As a result of the study, it was determined that the parties were more sensitive on the issues they focused on in the discourse analysis and each party came to the fore with a program. Among these parties, the youth emphasis of the Independent Turkey Party, the economic policy of Democracy and Atılım Party, the election security of the Country Party and the refugee policy of the Victory Party come to the fore. Since the discourse analysis of the Future Party and Ahmet Davutoğlu could not be done completely and clearly, no information can be given about which field it stands out. But the Victory Party's unique practices, documentaries, Zafer TV, the song "Victory is Ours" on Instagram, and the Establishment Manifesto distinguish it from party's others. Young people are number one in using social media today. Independent Turkey Party and Hüseyin Baş were seen to be the parties that used the youth emphasis the best due to the high presence of young people in social media. In addition, the emphasis of the Chairman of the Country Party, Muharrem İnce, on young voters is increasing day by day. The party that uses the Tik Tok application most effectively and efficiently in social media is the Country Party. The party with the highest viewing rates of the Tik Tok application is the Country Party. In the analysis of social media usage, the video duration of the parties is an important factor in reaching the youth, the public and the voters.

When the video durations of the parties are analyzed, it has been determined that the video duration of the Future Party is longer than the other parties. It has been determined that the name of the Independent Turkey Party is frequently mentioned in the google search of the parties in the use of social media (excluding advertisements). It is seen that the social media visibility of the Victory Party is higher than the other parties and it provides visibility in different ways. It is seen that the five opposition parties have twitter, youtube, facebook, instagram applications in the use of social media and the parties have official websites. In this regard, it can be stated that all five opposition parties are in an equal position. However, it has been determined that the number of tweets, the number of subscribers, the number of followers and the viewing rates vary within the parties. It is seen that Democracy and Atılım Party is ahead of other parties in the number of tweets and followers posted on Twitter. Considering the number of subscribers in the Youtube application, the party with the highest number of subscribers is again the Democracy and Breakthrough Party. In the Facebook application, it is seen that the shares of the parties are up-to-date and they actively use the Facebook application. The number of followers in the facebook application of the Future Party is higher than the others. In the Instagram application, it has been determined that Democracy and Atılım Party stands out as the number of posts and the Victory Party as the number of followers. In the light of these data, it can be stated that Democracy and Atılım Party uses social media actively and professionally. In the examination of the application called Flickr, it was seen that it was used only by the Country Party. Unlike other parties, the Democracy and Atılım Party has an apple application. Democracy and Atılım Party and Victory Party have their own playlists in their Spotify application. Democracy and Atılım Party's "Deva Bulletin" and Zafer Party's "Zafer TV" and "Victory Soon Newspaper" indicate that the paws are their own publications. Democracy and Atılım Party is the first and only party in Turkey to have a metaverse application. It can be stated that the Independent Turkey Party, the Democracy and Atılım Party, the Future Party, the Homeland Party and the Victory Party make the most of the benefits of social media. It is seen that the five parties in question benefit from social media and actively use social media to reach the public and voters.
